



Hmeljar

GLASILO KMETIJSKEGA KOMBINATA ŽALEC

XXIV

ŽALEC, NOVEMBER 1970

ŠTEVILKA 11

»Hmeljar« izdaja delavski svet Kombinata, ureja uredniški odbor: predsednik: Kač Karel; člani: Wagner Marija, dipl. inž. agr.; Klančnik Jože, Gubenšek Anton, dipl. inž. agr.; in Kronovšek Ivan. Urednica strokovne priloge Kač Miljeva, dipl. inž. agr. Glavni in odgovorni urednik Vybihal Vili, inž. agr. — Uredništvo je na KK Žalec. Glasilo izhaja v 5.500 izvodih. — Letna naročnina 12 linarjev. — Tisk in klišei Zetis Celje.

STROJNE SKUPNOSTI ZA OBIRANJE HMELJA

Pomanjkanje obiralcev hmelja v letošnjem letu in predvidevanja, da bo hmeljskih obiralcev v bodoče še manj, nas silita, da v prihodnjih letih preidemo postopoma na strojno obiranje hmelja.

Hmeljarski inštitut na posameznih tipih strojev, znašajo stroški obiranja za kg suhega hmelja pri stroju WH-140, ki ima kapaciteto 120—160 trt na uro, 6,65 din, pri stroju Bruif 1200, ki ima kapaci-

zemišče ali stavbo, mu pripada za to leto dogovorjena najemnina. Stroške potrebne adaptacije nosi po dogovoru skupnost, v tem primeru se šteje ta strošek v nabavno vrednost stroja, ali lastnik stavbe in se mu stroški priznajo pri najemnini. Najemna pogodba se mora glasiti najmanj

za dobo 8 let, to je predvideno življenjsko dobo in je najemodajalec ne more preklicati.

2. Življenjska doba stroja je 8 let. Po 8 letih so člani skupnosti lastniki takratne vrednosti stroja sorazmerno njihovim deležem za nabavo.

(Nadaljevanje na 2. strani)

RAZVOJNI PROGRAM KOMBINATA

V razpravi je osnutek srednjeročnega programa razvoja kombinata. Da bi pritegnili k razpravam širši krog kolektiva in kooperantov, je potrebno, da prikazemo osnovne razvojne tendence podjetja tudi v našem internem glasilu.

Izdelava projekcije razvoja je v današnjem živahnem obdobju liberalnega tržnega gospodarstva precej težka. Kombinatat združuje vrsto dejavnosti od proizvodnje kmetijskih pridelkov, predelave do njihove prodaje. S svojimi dejavnostmi je torej vključen v vse gospodarske tokove, ki s svojimi specifičnostmi vplivajo na njegov razvoj. Pri projekciji razvoja se srečujemo z vso problematiko tako proizvodnje, tržišča in ne nazadnje tudi rentabilnosti posameznih dejavnosti.

Močnejši integracijski procesi, ki spremljajo razvoj Kombinata, spremembe v načinu gospodarjenja, novi tržni pogoji in tendenca širše družbene skupnosti narekujejo izdelavo srednjeročnega programa razvoja.

V razvojnem programu smo upoštevali naslednje bistvene elemente:

- smernice splošnega družbenega razvoja,
- tržne možnosti,

(Nadaljevanje na 3. strani)



V oktobru je že za kratek čas pobelil hmeljišča prvi sneg

Tak prehod so napravili hmeljarji po svetu, predvsem pa v gospodarsko razvitejših deželah, že pred leti, ker že takrat obiralcev niso več dobili, čeprav so jih bili pripravljeni dobro plačati. Stalno naraščanje cene ročnega obiranja tudi že v naših razmerah povzroča, da so stroški strojnega obiranja nižji od ročnega. Slaba stran strojnega obiranja so višje izgube hmelja pri obiranju, katerih pa se žal v bodoče ne bomo mogli izogniti.

Odbor za mehanizacijo kooperacijske delovne enote stoji pred težko odločitvijo — izbiro najprimernejšega obiralnega stroja za naše hmeljarje. Upoštevati mora kvalitete stroja, njegovo ceno in pa možnosti nabave. Dosedanje ugotovitve kažejo, da so cene obiranja izračunane na kg suhega hmelja in računajoč izgube hmelja pri strojnem obiranju pri večjih obiralnih strojih občutno nižje.

Po izračunu, ki je narejen na osnovi orientacijskih cen obiralnih strojev in izgubah hmelja, ki jih je v letošnjem letu ugotovil

teto 1200 trt na uro pa 3,67 din.

Ekonomičnost obiranja kaže, da se bodo naši hmeljarji opremljali s primerno velikimi obiralnimi stroji, ker bi bila nabava majhnih strojev za posameznike nerentabilna.

Mislamo, da bodo našim razmeram najbolj ustrezali obiralni stroji z zmogljivostjo nekaj nad 10 ha hmelja v sezoni. Le-te si bodo hmeljarji nabavili skupinsko. Formirati bo potrebno strojne skupnosti za obiranje hmelja in omogočiti članom teh skupnosti primerne kredite za nabavo strojev.

Odbor za mehanizacijo je sprejel naslednja osnovna načela za poslovanje strojnih skupnosti:

1. Skupina hmeljarjev nabavi obiralni stroj in vloži sredstva za njegovo nabavo sorazmerno njihovem številu hmeljskih trt (tudi predvidenim). V nabavno ceno spada tudi nakup stavbnega in funkcionalnega zemljišča in postavitev potrebne stavbe. V kolikor da eden izmed članov skupnosti v ta namen na razpolago



John Deere požira zadnje vrste letošnjega dokaj dobrega pridelka koruze

NEKAJ MISLI K OSNUTKU SREDNJEROČNEGA NAČRTA OBČINE

Osnutek srednjeročnega načrta občine do leta 1975 je pripravljen za široko razpravo med občani. O osnutku je razpravljala tudi občinska skupščina. Konkretno in dokončno obliko bo načrt dobil po vsestranskih razpravah. Ne nazadnje pa bo mogoče bolj trdno načrtovati šele takrat, ko bodo znani vsi ukrepi zveze in, ko bodo znane vse pristojnosti, ki jih bo zveza prenesla na republiko.

Tu mislim predvsem na stanovanjsko, komunalno in urbanistično problematiko v občini, ki je v načrtu mimogrede podana

analitično. Brez nekaj optimističnih ciljev, ki jih je mogoče postaviti šele takrat, ko bodo znane potrebe, si je nemogoče za-

(Nadaljevanje s 1. strani)

3. Članom skupnosti se letno zaračunavajo letno nastali stroški po številu obranih trt, (zavarovanja, popravila in vzdrževanja, porabljen energija, plačilo za delo pri stroju) pod pogojem, da na stroju oberejo v pogodbi dogovorjeno število hmeljskih trt. Če član skupnosti obere na stroju večje število trt kot je v pogodbi dogovorjeno, se mu za prekoračeno število obranih trt zaračuna pripadajoča amortizacija stroja.

Hmeljarjem, ki niso člani skupnosti, se obiranje zaračunava po kalkulativni polni ceni. To ceno določijo sporazumno pred pričetkom obiranja člani skupnosti in hmeljarski odbor področne kooperacijske poslovne enote KK Žalec.

4. Obračun tekočih stroškov in in dohodkov izvršijo člani skupnosti s sodelovanjem finančne službe področne poslovne enote za kooperacijo KK Žalec po vsakoletni končani sezoni obiranja za preteklo gospodarsko leto. Obračun mora biti napravljen najkasneje do 1. novembra. Pri obračunu za preteklo gospodarsko leto lahko člani skupnosti namenijo del sredstev za tekoče vzdrževanje v prihodnjem letu, kar se pri obračunu v naslednjem letu upošteva. Dohodek, ustvarjen pri obiranju nečlanom skupnosti ali prekoračitvi dogovorjenega števila trt posameznih članov skupnosti, se pri letnem obračunu razdeli med člane skupnosti sorazmerno z njihovimi začelnimi vloženimi sredstvi.

5. Člani skupnosti poverijo enemu izmed članov, ki mora biti v pogodbi imenovan, skrb za čuvanje stroja, opravljanje vsakoletnih tehničnih pregledov in vodenje stroja. Prav tako poverijo enemu izmed članov vodenje finančnih poslov z vso potrebno dokumentacijo (v pogodbi mora biti imenovan).

6. Najpozneje do 1. avgusta vsako leto sestavijo člani skupnosti v sodelovanju s strokovno službo področne PE za kooperacijo vrstni red obiranja po dnevih in urah za posamezne dni obiranja. Pri tem moramo upoštevati število trt, kapaciteto sušilnic in zrelost hmelja posameznih članov. Vrstni red obiranja mora

biti narejen v pisni obliki in podpisan od vseh članov skupnosti in strokovne službe PE. Vrstni red je tekoč in se zaradi eventualnih zastojev ne menja.

7. Delo pri obiralnem stroju opravlja stalna ekipa, ki jo vodi član skupnosti, ki mu je poverjeno vodenje obiranja in skrb za stroj (točka 5). Po sistemizaciji delovnih mest pri stroju potrebno število ljudi (v pogodbi navedeno konkretno) priskrbijo člani skupnosti v sorazmerju z v pogodbi navedenim številom trt posameznih članov. Delavci pri stroju se plačujejo po številu obranih trt. Cenik del za posamezna delovna mesta pri stroju določi za vsako leto svet DE Kooperacija enotno za vse območje po posameznih tipih strojev.

8. Dovož trt k stroju, kakor tudi odvoz zelenega hmelja v lastni embalaži, izvršijo člani skupnosti vsak za svoj hmelj na svoje stroške. Za zastoje stroja, ki so nastali zaradi nepravočasnega dovoza trt ali odvoza zelenega hmelja, je dolžan član skupnosti plačati nastale stroške. Višino stroškov po času določi svet DE Kooperacije za vsako leto vnaprej po tipih stroja.

9. Odvoz odpadkov in čiščenja okolice odbiralnega stroja izvršijo člani skupnosti po končanem obiranju, najkasneje pa do 1. novembra. Nastali stroški se obračunavajo po obranih trtah. Praviloma pa odpelje vsak član skupnosti njegovemu obranemu hmelju pripadajočo količino odpadkov.

10. Hmeljar postane član strojne skupnosti ko vloži za nabavo stroja potreben del sredstev in podpiše pogodbo.

S pristankom vseh členov strojne skupnosti lahko posamezni člani skupnosti prodajo svoj delež ali del vloženega deleža drugemu članu skupnosti ali nečlanu, ki s tem postane član skupnosti, z vsemi pravicami in dolžnostmi. O tem se sestavi posebno pogodbo, ki jo podpišejo vsi člani skupnosti.

Prosimo vse hmeljarje, posebno pa hmeljarske odbore poslovnih enot za kooperacijo, da o predlaganih načelih razpravljajo in odboru za mehanizacijo sporočajo njihova mnenja.

Vlado Plaskan

misлити realno načrtovanje na tem področju.

Z nekaterimi mislimi želim pripovedati k javni razpravi o stanovanjsko komunalni problematiki zato, da se tako važno področje ne bi obravnavalo pavšalno, takrat, ko bo dana možnost, da sklepamo o višini sredstev za stanovanjsko izgradnjo.

Že v juniju letos je republiška skupščina sprejela osnutek izhodišč za resolucijo o nadaljnjem razvoju stanovanjskega gospodarstva. Takrat naj bi se začela tudi javna razprava. Razen vprašanj, ki nam jih postavljajo stanovalci o tem, kako bo s stanarini drugo leto, ni bilo na našem področju še nobenih razprav.

Res, da je bil med tem časom čas dopustov. Vseeno pa bi verjetno SZDL morala biti nosilec in organizator vseh razprav na terenu, v podjetjih pa sindikalne podružnice, kajti nerazčiščenih vprašanj na stanovanjskem področju je precej. In prav nerazčiščene dileme bi bilo potrebno osvetliti tudi s stališča tistih delavcev, ki zaslužijo manj od občinskega povprečja, a živijo v nemogočih stanovanjskih razmerah.

Ali lahko v tej situaciji določimo leto, ko bi naj vsaka naša družina imela svoje stanovanje? Če želimo odgovoriti na to vprašanje, bi morali kot izhodišče poznati potrebe po stanovanjskih površinah, teh podatkov pa ni zaslediti v osnutku načrta. Znano je, da republiška izhodišča zastavljajo v načrtu leto 1985 kot cilj, da bi vsaka slovenska družina imela svoj stanovanjski prostor. Predvidene stanovanjske površine pa naj bi se pridobile z zasebno, združno in družbeno gradnjo.

Verjetno bi v naši občini veljalo razmisliti o razmerju za-

sebnosti in družbene gradnje, predvsem zaradi dragocenosti kmetijskih površin in cene komunalnih stroškov. V našem podjetju je to razmerje že nekaj let 1 : 2. In precej delavcev je pridobilo sorazmerno cene stanovanja. Zato bi veljalo to razmerje v bodoče še korigirati v korist gradnje družbenih stanovanj.

Na osnovi izhodišč naj bi bila občina v bodoče tisti dejavnik, ki bo na svojem področju iniciator reševanja stanovanjske problematike. Prav zaradi tega ne bo mogoče mimo važnih nalog, ki bodo zahtevale rešitev. Med te naloge pa sodijo vsekakor:

— urejena urbanistična dokumentacija;

— smotrno gospodarjenje z zemljišči;

— izdelava programa stanovanjske izgradnje z rokom izvajanja;

— nujno reševanje stanovanjskega vprašanja socialnih problemov;

— izdelava oz. izpolnitev normativov na stanovanjskem področju;

— izdelava stroškovnih cen za komunalne storitve;

— oblikovanje elementov stanarine;

— določitev metod za subvencioniranje;

— določiti elemente za bodočo stanarino.

Da bi bilo mogoče v osnutek zajeti tako delikatno vprašanje kot je stanovanjsko, bi morali poznati vse potrebe, ki nam bodo v veliko pomoč, da bi bil načrt v skladu s potrebami in možnostmi. Kajti, če ne bomo pri načrtovanju izhajali od človeka, njegovega zadovoljstva, med to zadovoljstvo pa štejem tudi urejene stanovanjske razmere, bo zelo težko optimistično programirati tudi ostali razvoj. U. M.

KLUBI OZN IN MLADINA

V letošnjem letu praznujemo 25-letnico OZN. Ta jubilej še posebno veliko pomeni, saj je naša država ena tistih, ki v načelih svoje zunanje politike dosledno sledijo idejam OZN.

Klubi OZN delajo kot idejna jedra med mladino že trinajst let. Mladi lahko v klubih razpravljajo o vseh aktualnih družbenih dogodkih, ki jih posredno ali neposredno zadevajo. Tako delo je veliko bolj zanimivo in uspešno in je privedlo do precejšnjega razmaha v organizaciji klubov OZN v Sloveniji, saj šteje okrog 300 klubov, ki marsikje predstavljajo pomembna idejna jedra.

Mnoge naše delovne organizacije sodelujejo s podjetji iz drugih držav. Nedvomno mlade delavce to sodelovanje zanima.

Prav gotovo bi bilo zanje tudi zanimivo seznaniti se z ozadjem tega sodelovanja, s položajem gospodarstva v državah, ki sodelujejo z nami, z mednarodnimi gospodarskimi združenji itd. Delo specializiranih organizacij OZN na tem področju je zelo živahno in pogostokrat tudi v bistvu mnogo bolj zanimivo, kot se to zdi na prvi pogled.

Organizacija klubov OZN Slovenije bo prav gotovo storila vse, da se delo klubov uveljavi, zato razmislite o ustanovitvi kluba in se povežite z njo!

Vy

RAZVOJNI PROGRAM KOMBINATA

(Nadaljevanje s 1. strani)

— povečanje — boljše izkoriščanje obstoječih kapacitet,
— potrebna investicijska vlaganja,

— izboljšanje tehnologije in organizacije proizvodnje,
— povečevanje produktivnosti dela in ekonomičnosti poslovanja.

Sedanji obseg in raznolikost proizvodnje Kombinata je odraz pogojev preteklega razvojnega obdobja v katerem je Kombinat nastajal in se izgrajeval. Ker so skozi celotno preteklo desetletje spremljali raz-

dajne možnosti, vendar zaradi nizkih odkupnih cen primanjkuje surovine. Enake oscilacije so tudi pri jabolkah in nekaterih drugih proizvodih.

Najtežja je situacija pri hmelju, kjer iz leta v leto naraščajo proizvodni stroški, prodajna cena pa je odvisna od cene na svetovnem tržišču, ki je zadnja leta v stalnem upadanju.

Izredno močna konkurenca pri prodaji pijač zahteva večje napore, da se obvlada osvojeno tržišče. Omenjeni problemi na tržišču so eden od glavnih vzrokov, da se naše proizvodne in

ju predelovalnih dejavnosti — predvsem izpopolnitev in razširitev mesne in mlečne predelave. Glede na precejšnje intenziviranje kmetijske proizvodnje (živinoreja) se predvideva občutnejše povečanje obsega proizvodnje močnih krmil.

Lastno kmetijsko proizvodnjo sicer omejujejo proizvodna zemljišča, zato bo v povečanju intenzivnosti proizvodnje in uvajanju rentabilnejših proizvodov glavna razvojna naloga Obrata. Kapacitetno se bodo povečala predvsem hmeljišča, pitanje živine in proizvodnja mleka.

voj potekal v smeri bilansiranja teh dveh momentov.

Podobno je bodoče poslovanje sadne hladilnice ozko povezano s proizvodnjo sadja — tržnimi možnostmi.

Razvoj proizvodnje brezalkoholnih in ostalih pijač je v največji meri odvisen od tržišča, ker njene kapacitete še niso polno izkoriščene.

Gostinska dejavnost ima večje razvojne možnosti predvsem v nujenju gostinskih uslug delovnim kolektivom — v odpiranju novih kapacitet.

Poleg pokrivanja potreb remontnih uslug v podjetju se DE Strojna postaja odpirajo možnosti predvsem v kovinarski dejavnosti — storitvah težke mehanizacije (izgradnja gozdnih cest).

Povečana proizvodnja kombinata in s tem večje število zaposlenih ter višji življenjski nivo delavcev nakazuje potrebo po intenzivnejši izgradnji stanovanj.

Nakazane razvojne tendence in predvideni uspehi so pogojeni z večjimi investicijskimi vlaganji. Predvidevamo, da bo za realizacijo postavljenega programa potrebno vložiti:

- za povečanje proizvodnih kapacitet 55 milijonov din;
- za dopolnitev obstoječih kapacitet 23 milijonov din;
- za rekonstrukcije in ostalo 41 milijonov din;
- za družbeni standard 7 milijonov din.

Na podlagi izrednotenja posameznih programov delovnih enot in podjetja kot celote predvidevamo ob koncu obravnavanega obdobja naslednje rezultate: celotni dohodek se bo povečal za 57 %, materialni stroški se bodo povečali za 55 %, amortizacija bo večja za 40 % (22 milijonov din).

Na podlagi gornjih poročev predvidevamo, da se bo dohodek povečal za 72 %, pogodbene in zakonske obveznosti bodo večje za 52 %, osebni dohodki pa se bodo povečali za 46 %. Predvidevamo sicer večje povečanje osebnih dohodkov po delavcu (60 %), ki pa bodo rezultat povečane produktivnosti dela.

Na osnovi predvidenih rezultatov bo ostanek dohodka zadovoljal za pokrivanje dolgoročnih obveznosti, večji del ostanka ustvarjenih sredstev pa bomo lahko namenili za razširjeno reprodukcijo.

Z realizacijo predvidenih ukrepov, z aktivnim delom celotnega kolektiva in s pomočjo širše družbene skupnosti, katera mora rešiti osnovne probleme celotnega kmetijstva, bo možno zastavljeni srednjeročni program razvoja kombinata v celoti realizirati.

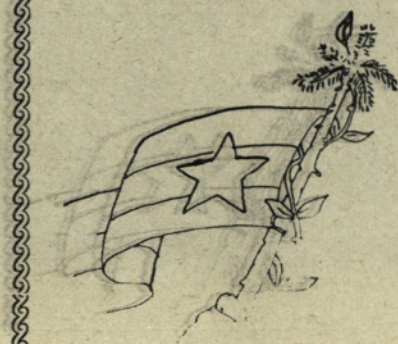
Skafar — Četina

Za dan republike

29. NOVEMBER

čestitamo vsem bralcem

**Kmetijski kombinat
Žalec**



voj podjetja integracijski procesi in notranje organizacijske spremembe, je bilo težje predvideti smernice bodočega razvoja. Značilnost preteklega obdobja je tudi dejstvo, da je bilo povpraševanje večje od ponudbe, zato tržni pogoji niso odločilno vplivali na proizvodni program — osnovno načelo je bilo čim več proizvesti.

Pri načrtovanju bodočega razvoja pa moramo, kot odločilen faktor, upoštevati zahteve tržišča. Za Kombinat je najvažnejše tržišče osnovnih življenjskih proizvodov. Dejstvo je, da je potreba po dobrinah vedno večja. Na osnovi raziskave tržišča se proizvodnji in predelavi kmetijskih pridelkov odpirajo vedno večje možnosti prodaje. Če ima proizvodnja in predelava kmetijskih proizvodov večje možnosti prodaje, pa moramo omeniti vrsto problemov, ki nastajajo pri tem. Močna konkurenca na tržišču zahteva od proizvodnje najboljše kvaliteto in nizko ceno, ker sicer tržišča sploh ni možno obdržati. Po drugi strani pa zaradi neurejenosti odnosov med cenami ni možno dobiti vedno dovolj surovin za predelovalne obrate. Takšne primere je zaslediti tudi pri mesu in mleku, kjer so ugodne pro-

delovalne kapacitete teh dejavnosti slabše izkoriščene.

Če ocenjujemo tržne možnosti ostalih dejavnosti, ugotavljamo, da se tudi v gostinsko-turistični dejavnosti odpirajo večje možnosti razvoja.

Od ustanovitve Kombinata do danes so vse te dejavnosti dosegle določen razvoj z izgradnjo osnovnih kapacitet. Dosedanja vlaganja v razvoj posameznih dejavnosti Kombinata in doseženi rezultati so pokazali upravičenost obstoja teh dejavnosti. Program razvoja Kombinata ne predvideva ukinitve nobene od obstoječih dejavnosti, ampak nakazuje razvojne možnosti letih.

Bistveni element nadaljnega razvoja vseh dejavnosti je boljše izkoriščanje obstoječih kapacitet z večanjem obsega proizvodnje in prodaje, kar bo omogočilo pocenitev proizvodnje. Jasno pa je, da širjenje obsega dosedanjih dejavnosti zahteva tudi večja investicijska vlaganja v izpopolnitev in razširitev obstoječih kapacitet.

V podjetju nimajo vse dejavnosti enakih možnosti razvoja. Nekatere omejuje tržišče, druge surovina, zemljiške kapacitete in podobno. Program razvoja daje večji poudarek razvo-

S pravilnim družbenim vrednotenjem kmetovega dela je kooperacijska dejavnost nosilec razvoja proizvodnje tudi pri zasebnih proizvajalcih, kjer so sicer velike možnosti razvoja. V tej dejavnosti se predvideva povečanje hmeljarske proizvodnje in živinoreje, za kar so realne možnosti.

V sadjarski proizvodnji ne predvidevamo večjega povečanja površin, ampak je perspektiva sadjarstva v večji rodnosti obstoječih nasadov — v uvajanju nove tehnologije pridelovanja sadja.

Porast življenjskega standarda daje večjo perspektivo razvoju cvetličarstva, ki je pogojeno z določenimi investicijskimi vlaganji (rastlinjaki).

Razvoj kmetijske proizvodnje na šmarskem bo poleg sadjarstva potekal v smeri povečevanja kooperacijske proizvodnje.

Ugodni naravni in talni pogoji omogočajo DE Radlje perspektivno usmeritev predvsem v večanje hmeljarske proizvodnje, kot dopolnilna panoga pa se bo delno razvijala tudi živinoreja.

Prodaja hmelja je vezana na eni strani na proizvodnjo hmelja, po drugi strani pa na svetovno tržišče, zato bo njen raz-

V CELJU JE BILO OD 14. DO 16. OKTOBRA POSVETOVANJE KMETIJSKIH NOVINARJEV JUGOSLAVIJE

V PRIHODNJE BOMO AKTIVNEJŠI

Na pobudo Zveze novinarjev Jugoslavije je organizirala sekcija kmetijskih novinarjev Društva novinarjev Slovenije to uspešno posvetovanje, ki ga je brzojavno pozdravil tudi Edvard Kardelj. Navzoči so opozorili na nedelavnost Zvezne sekcije kmetijskih novinarjev, na koristnost česčega shajanja v zveznem merilu in izmenjave mnenj ter izkušenj.

Kot zelo plodne so ocenili razgovore z direktorjem Kreditne banke — Podružnice za kmetijstvo Francem Lubejem, ogled kmetij v Spodnji in Zgornji Savinjski dolini in razgovor s članom IS SRS inž. Milovanom Židarjem, Zvonetom Draganom, članom CK SRS, inž. Radom Dvoršakom in drugimi predstavniki oblasti, društev in organizacij, ki so jih obiskali. Za novega predsednika ZNJ — sekcije za kmetijstvo — je bil izvoljen Stefan Kuhar.

Hotel Evropa je bil 14. oktobra gostitelj kmetijskih novinarjev iz raznih krajev Jugoslavije. Organizator jih je pričakoval okrog 80, a se jih je, žal, posveta udeležilo le 33.

Navzoče je pozdravil predsednik Društva novinarjev Slovenije Milan Pogačnik, opozoril na 25-letnico ZNJ, na 6 let reforme in na vlogo novinarjev za njeno rehabilitacijo. Dejal je, da dogodke ne smemo samo spremljati, ampak jih usmerjati in tolmačiti, se nenehno izobraževati, da bodo naši horizonti družbeno široki.

Opozoril je na koristnost medsebojnih odnosov članov po republikah in republiških sekcijah kmetijskih novinarjev ter zaželel posvetovanju uspešno delo.

Sekretar ZNJ Miodrag Avramović je dejal, da sekcija zad-

kaže na napake in storilce direktno. Pisanje naj združuje delavce v lastni proizvodnji in kmete, zato se moramo posvetiti obema.

»Komaj pred meseci sem zvedel, da sem predsednik zvezne sekcije kmetijskih novinarjev. Zato ni čudno, da ni nič delala in zato tudi ni poročila. Povedati pa moram, da so sekcije po republikah bile aktivne in da imajo marsikaj povedati in pokazati,« je dejal Jaka Bogataj.

Številni diskutanti so še razpravljali o razvoju sekcije, o strukturi prebivalstva na vasi, o begu mladine iz vasi, o mladini na vasi in kaj bo z njo, o vlogi kmetijskega novinarja in njegovem pisanju, o konfliktih do katerih pride ob zagovarjanju reforme, do katerih pri-

tijska politika, ko se ponekod še ogrevamo za drobljenje kmetij, teče drugje proces združevanja in kapitalizacije.

Razpravljali so še o kadrih, predvsem mladih, ki jih ni veliko, ker se boje dela na tere-

filiala KB še edina v Jugoslaviji, ki se ukvarja s kreditiranjem kmetijstva in gozdarstva.

Ta dan so si udeleženci ogledali še rimske izkopenine in SIP v Šempetru.

Naslednji dan je bil posvečen



Na ogledu kmetije Presečnik Ivana pri Gornjem gradu

nu, pisanja in še zato, ker so ponekod po redakcijah zastavljeni.

Nad vse uspešen je bil razgovor z direktorjem Kmetijske kreditne banke Celje Francem Lubejem. Le-ta je obrazložil način kreditiranja kmetov, govoril o regresih republike na obresti za kmetijske kredite in za konec poudaril, da je celjska

ogledom Mesnin, Hladilnice, Vrtnarstva, farme Zalog in posestva kooperanta Bibič Ivana v Rojah. Vse so zanimali predvsem ekonomski rezultati.

Zvečer je bil sprejem na Skupščini občine Celje.

Zadnji dan so novinarji obiskali posestva Ivana Zagožena v Bočni, Ivana Presečnika v (Nadaljevanje na 11. strani)



Na farmi Zalog so se novinarji zanimali za proizvodne uspehe in zavzeto poslušali vodjo DE Govedoreja dipl. inž. Staneta Marovta

nji dve leti ni delala zato, ker so tisti, ki bi jo morali voditi, odšli na druge dolžnosti. Novinar naj piše več o vasi in za vas, več o agrarni politiki in o izmenjavi izkušenj.

Tajnik Sindikata delavcev kmetijstva, živilske in tobačne industrije SRS Franc Kukovec je govoril o pisanju, ki naj ne bo več splošno, ampak naj po-

de zaradi tega, ker ni bilo enotnih in pravih smernic v kmetijstvu. Veliko lažje bi pisali, če bi imeli perspektivni plan razvoja kmetijstva za 20 ali 30 let. Učinek na kmeta ima specializiran časopis in ne veliki listi, ki jih kmetje niti ne berejo. Časopisi se morajo dopolnjevati med sabo z radiom in TV. Prav čudna je naša kme-

RAZPIS NAGRADNEGA ŽREBANJA

Vse vlagatelje obveščamo, da je odbor naše Hranilno-kreditne službe na seji dne 14. 8. 1970 sprejel sklep o razpisu nagradnega žrebanja.

V nagradno žrebanje se vključijo vsi tisti vlagatelji, ki bodo imeli v letu 1970 poprečno vloženih najmanj 1.500 din hranilne vloge in pogoji, da je ta minimalni znesek tudi naložen na hranilni knjižici 31. 12. 1970.

Za vsakih 1.500 din poprečno vloženih sredstev, dobi vlagatelj 1 nagradni kupon.

Nagradno žrebanje bo 30. JANUARJA 1971 na sedežu podjetja v Žalcu. Izbor nagrad bomo objavili v prihodnji številki Hmeljarja.

Kooperanti, delavci in drugi občani, varčujte pri naši Hranilno-kreditni službi, ker s tem krepite denarni potencial, ki se bo s pridom vračal predvsem v kmetijske in druge naložbe!

Ernest Marinč

Strokovni pogovori in nasveti

PROBLEMI ODKUPA MLEKA IZ KOOPERACIJE

Odkup mleka na območju našega kombinata se je v kooperacijski proizvodnji močno razvil od uvedbe premij leta 1964 do lanskega leta. Leta 1965 je bil odkup mleka iz kooperacije 700.000 litrov, leta 1969 pa že 3.250.000 litrov. Letno večanje je znašalo ca. 400.000 litrov mleka.

V letošnjem letu pa je prišlo do večje odprtosti škarij cen, prevelike razlike v razmerju cene mleka in mesa, pa je postala prireja mleka ekonomsko manj interesantna, kar se hitro odraža na reagiranju rejcev, ki se, kljub večletnemu trudu, da si uredijo mlečno čredo, ponovno preusmerjajo na pitanje v škodo mlečni proizvodnji. Osnova razvoja živinoreje pa je le kvalitetna plemenska čreda za dvojno proizvodnjo t. j. za mleko in meso. Iz teh temeljev lahko naprej gradimo intenzivno govedorejo raznih smeri pri kooperantih, ki so po večini bili le hmeljarji in šele v novjšem času dopolnili svojo proizvodnjo z govedorejo, ki je v precejšnji meri napredovala v zadnjih letih. Cistopasemskih živali je bilo na območju kombinata pred 5 leti le 17 %. Sedaj jih je že 41 %.



Lepo formirano vime je želja vsakega rejca molznic

Z neenakomerno ceno mleka pa se lahko doseže hiter padec plemenske črede in naši proizvajalci bodo spet prešli na star način govedoreje, ko so pitali le od drugod nakupljena teleta ter jih v teži 450–550 kg prodali klavnici. S tem pa so močnejše izražena nihanja v proizvodnji z ozirom na možnosti nabave telet in drugih faktorjev.

Povprečni mesečni odkup mleka v mesecih od marca do junija je bil v kooperaciji 308.000 litrov. V mesecu juliju je padel na 275.000 litrov, v avgustu pa na 244.000 litrov. V mesecu septembru pa se opaža še nadalje upadanje.

Povprečna odkupna cena je bila 1,09 din za liter mleka, od tega pa je proizvajalec plačal še 0,5 din za prevoz.

V juliju mesecu je bila povprečna odkupna cena 1,17 din, kar se je od 1. julija naprej obračunavalo za 0,06 din več po litru zaradi dviga prodajne cene za 0,15 din.

Za večjo prirejo mleka pri kooperantih je nujno potrebno, da se uredi vprašanje odkupne cene, ker kalkulacije kažejo, da si pri sedanji ceni mleka rejec ne krije niti direktnih stroškov pri sedanji mlečnosti črede.

Stroški za proizvodnjo mleka pri kooperantih so naslednji:

— krma 5,44 din × 365 din	1.986,00 din
— zavarovanje krave	200,00 din
— o semenjevanje	50,00 din
— voda	36,00 din
— elektrika	58,00 din
— drobni inventar	50,00 din
— amortizacija krave (osnovna vrednost 5.500,55 din, klavna vrednost 2.250,00 din, amortizacija 6 laktacij 17 %)	200,00 din
— amortizacija hleva	200,00 din
— inv. vzdrž. (hlev, molzni stroj itd.)	50,00 din
— čistilne potrebščine	27,00 din
— obresti od kreditov	164,00 din
direktni stroški skupaj	3.204,00 din
Delo skupaj s socialnim zavarovanjem letno za eno kravo	800,00 din
Skupaj stroški	4.004,00 din

Povprečna mlečnost se giblje pri kooperantih okrog 2.900 litrov mleka po kravi na leto. Če razdelimo skupne stroške 4.004,00 din po kravi na zgoraj navedeno povprečno mlečnost, je polna lastna cena mleka pri naših kooperantih 1,38 din.

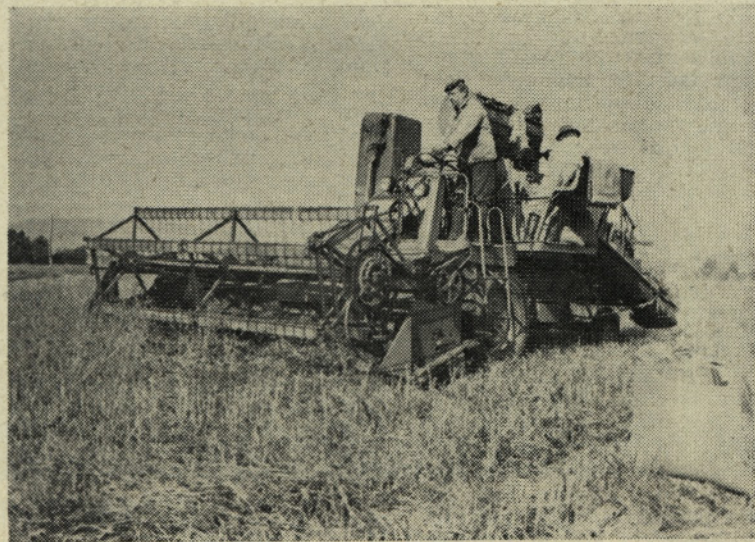
Če bi bila cena mleka stimulativna, bi rejci lahko delno znižali PLC za mleko z intenziviranjem reje in selekcijo povečali mlečnost.

Če je pri mlečnosti 2.900 litrov mleka letno po kravi PLC za 1 liter 1,38 din, bi se z večjo mlečnostjo lahko zmanjševala PLC v naslednjih zneskih:

Pri 3000 litrih povprečne mlečnosti je PLC za 1 liter 1,35 din, pri 3500 litrov povprečne mlečnosti pa je PLC za 1 liter 1,25 din.

Vsi pokazatelji kažejo na to, da je nujno potrebno urediti vprašanje stimuliranja proizvodnje mleka s primerno ceno, sicer bodo ogromni napor in velika sredstva, ki jih je dala družba za pospeševanje govedoreje (kot so premije za selekcijsko delo in stroški za delo v delovnih organizacijah pri pospeševanju), po petih letih zaman, ker se bo delo obrnilo ali ukinilo v času, ko bi morali začeti koristiti rezultate teh velikih investicij v govedorejo.

T. H. — Č. J.



Ajda bo komaj poplačala stroške pridelave

KAJ KAŽE ANALIZA ODKUPA MLEKA NA ŠMARSKEM

Mleko daje šmarskim kmetijam več kot eno četrtno denarnih dohodkov, ki jih dobijo za prodane kmetijske pridelke. Kljub tako velikemu deležu pa obstajajo še velike možnosti za njegovo povečanje. O tem nas bo seznanila analiza, ki jo podajamo v nadaljevanju sestavka.

Na šmarskem je po posebnem popisu, ki je bil konec leta 1968, 4.101 kmetij, ki redijo krave. Te kmetije imajo skupaj 9.320 krav. Absolutno gledano se zdi, da je to razmeroma velika čreda. Če pa jo ocenjujemo iz stališča obtežitve obde-

lovalnih površin, dobimo povsem drugačno predstavo. Na 1 kravo odpadeta skoraj 2 ha obdelovalnih površin.

Glede na število krav, ki jih redi ena kmetija, je stanje naslednje:

1 kravo redi	1.052 kmetij ali 25,5 %
2 kravi redi	1.595 kmetij ali 39,0 %
3 krave redi	876 kmetij ali 21,5 %
4 krave redi	515 kmetij ali 12,5 %
5 in več krav redi	63 kmetij ali 1,5 %
Skupaj	4.101 kmetij 100 %

Poprečno ima ena kmetija komaj 2,3 krave. Skoraj dve tretjini je kmetij, ki redijo po eno ali dve kravi. To je s stališča tržne proizvodnje zelo neugodno. Večina kmetovalcev iz teh skupin porablja mleko za lastne potrebe oziroma jih je le malo, ki mleko tudi prodajajo. Šele kmetije, ki imajo tri in več krav, proizvedejo toliko mleka, da ga lahko v večji količini tudi prodajajo. Takih kmetij pa je na šmarskem samo 1.454. Dejansko pa prodaja mleko le okoli 25% vseh kmetij, ki redijo krave. Tudi število krav, ki so vključene v proizvodnjo mleka za prodajo, ni veliko večje od ene četrtnine celotne črede krav na šmarskem. V letu 1969 je bilo odkupljeno poprečne 1.000 litrov mleka na kravo, ki je proizvajala tudi za trg. Glede na celotno čredo pa je bilo odkupljenih 260 litrov na kravo.

Analiza odkupa mleka v poletnih mesecih letošnjega leta kaže, da odkupuje naš kombinat na šmarskem mleko od 1.050 do 1.100 kmetij. V teh mesecih se je gibal odkup mleka od 250.000 do 280.000 litrov mleka na mesec. Torej je prodala ena kmetija poprečno le okoli 250 litrov mleka na mesec ali nekaj nad 8 litrov mleka na dan. To je zaskrbljujoč podatek, saj s to količino prodanega mleka kmetija ne more pokriti stroškov proizvodnje in prodaje mleka. Pomislimo samo na stroške krme, na krmljenje in na razmeroma veliko izgubo časa pri prenosu mleka od kmetije do zbiralnice. Take podatke pa kaže odkup samo v poletni hmesecih. Pozimi je odkup precej nižji. To nam kaže pregled odkupa po mesecih.

Pregled odkupa mleka v letu 1969 in 1970 po mesecih.

Mesec	Leto 1969 (v 000 lit.)	Leto 1970
I.	148	162
II.	151	186
III.	184	225
IV.	169	213
V.	197	242
VI.	233	281
VII.	238	256
VIII.	241	251
IX.	238	260
X.	250	—
XI.	205	—
XII.	140	—
Skupaj	2.393	2.076

Količina odkupljenega mleka v zimskih mesecih je glede na poletne mesece manjša za skoraj 40%. Iz tega lahko zaključimo, da proizvodnja mleka med letom niha predvsem zaradi različne kakovosti krmljenja v posameznih letnih časih. V poletnih mesecih je živina bolj krmljena, dobi več in boljše krme. Pozimi dobijo krave manj krme, pa še ta je slabše kakovosti. Zaradi tega je v zimskem času proizvodnja mleka tudi manjša. Poleg tega vpliva na zmanjšanje odkupa v zimskih mesecih tudi to, ker kmetije v mrazu malih količin mleka raje ne nosijo v zbiralnice, ampak jih raje porabijo doma. Tako veliko nihanje ni ugodno za mlekarno, ki mora to mleko predelati in prodati. Zavzemati bi se morali zato, da bi bila proizvodnja skozi vse leto čim bolj enakomerna.

Zelo pomemben dejavnik je tudi cena mleka. Čim se cena dvigne, količina mleka takoj naraste. To vidimo iz odkupa v letošnjem februarju oziroma marcu, ko se drugi pogoji niso spremenili. Tudi temu dejavniku bo treba posvetiti vso pozornost, saj je cena mleka na šmarskem nekoliko pod slovenskim poprečjem.

Zaključimo lahko, da so na šmarskem še velike možnosti za povečanje odkupa mleka za prodajo. Z izboljšanjem krmljenja bi lahko povečali tržne viške pri sedanjih čredi dvakrat. Zelo pa bi se povečala količina odkupljenega mleka, če bi kmetije v manjši meri uporabljali krave kot vprežno silo. Pri močni fizični obremenitvi krav proizvodnja mleka zelo pade in je nato niti z najboljšim kr-

mljenjem ne moremo dvigniti na nivo genetske sposobnosti krave.

Se večja pa je možnost povečanja proizvodnje mleka z izboljšano rabo travnatnega sveta. Ta bi sprožila zahtevo po povečanju števila krav. Tak proces povečevanja proizvodnje mleka se je na šmarskem praktično že začel. Kmetije vedno v večji meri uporabljajo gnojila tudi za gnojenje travnatih površin. Nastajajo pa tudi kmetije, ki so specializirale svojo proizvodnjo v izrazito mlečno smer. Nekatere dajejo tudi preko 1.500 litrov mleka mesečno. Tako proizvodnja pa že daje denarni dohodek, ki omogoča, da kmetija lahko pokriva svoje proizvodne stroške in da ostane nekaj sredstev tudi za nadaljnji razvoj.

T.G.

Živinozdravniška služba

ZA NOVEMBER

- 8. XI. — Ocvirk Franc, dipl. vet., Vransko, tel. 72-407
- 15. XI. — Šribar Edvard, dipl. vet., Šempeter, tel. 71-080
- 22. XI. — Florjanc Julijan, dipl. vet., Braslovce tel. 72-027
- 30. XI. — Ocvirk Franc, dipl. vet., Vransko, tel. 72-407
- 1. XII. — Ocvirk Franc, dipl. vet., Vransko, tel. 72-407
- 6. XII. — Lesjak Milan, dipl. vet., Prebold, tel. 72-201
- 29. novembra ne bomo osemenjevali.
- 30. novembra osemenjuje dežurni veterinar.
- 1. decembra osemenjujemo redno.

**VETERINARSKA POSTAJA
ZALEC**



V še toplem in prijetnem novembrskem soncu se med ozarami na trnovskem polju prileže okusna malica

VELIKO POZORNOST VZBUDILI VZORCI ŠESTIH NOVIH KRIŽANCEV

RAZSTAVA HMELJA LETNIKA 70

Ocenjenih 208 vzorcev in podeljenih 14 bronastih, 7 srebrnih in ena zlata plaketa – zlati storžek 1970

Letos že tretjič prirejamo od 16. do 18. oktobra razstavo najboljših hmeljnih vzorcev. Razstava predstavlja prikaz proizvodnje in značilnosti letnika, opozarja na napake in dviguje ugled savinjskega goldinga. Iz leta v leto lahko primerjamo kakovost hmelja in utrjujemo zgodovinski in gospodarski pomen slovenskega hmeljarstva.

Za zgodovinski in gospodarski procvit našega hmeljarstva je bila pomembna uvedba in razširitev angleške žlahtne sorte, ki se je pri nas aklimatizirala in je danes znana pod imenom savinjski golding (Savinja Golding, Styrian Golding). Razširila se je predvsem zaradi visoke odpornosti proti peronospori in izpodrinila je v začetku 30 let tega stoletja do tedaj pri nas razširjene krajevne češke in nemške sorte. Sorta savinjski golding se odlikuje po aromi, količini in sestavi grenčičnih smol. Doslednost in vztrajnost slovenskega hmeljarja sta omogočili, da je sorta dala vse od sebe. Njena kakovost, ki se danes poleg subjektivnih meril (barva, izgled, izenačenost itd.) meri tudi z objektivnimi kriteriji, količino in sestavo smol, je dosegla svetovni sloves. Danes nam je poznano, da je savinjski golding sličen angleški sorti Fuggle po morfoloških znakih in genetskih lastnostih. Sorta Golding, ki je v Angliji razširjena, je boljše arome in ima manjši pridelek kot sorta Fuggle, vendar je tudi bolj občutljiva za bolezn. Morda je ime golding za sorto savinjski golding bilo nekoč dano prav zaradi lastnosti, ki jih je ta sorta v Sloveniji pokazala, saj je v svoji kvaliteti daleč preseгла sorto Fuggle v Angliji. Zato danes prav obžalujemo, da se lahko v strokovni literaturi in celo na 20. jubilejnem kongresu EHB navajajo drugačne, nedokazane trditve.

Češki delegat M. Knakal v svojem referatu navaja, da slovenski hmelj izhaja iz žateškega in špalskega hmelja in da zato pripada finemu hmelju. Takim trditvam lahko očitamo pomanjkanje pravih metod raziskovalnega dela in težnjo po kvalitetni superiornosti češkega hmelja. So škodljive za objektivni renome savinjskega goldinga in zahtevajo od nas odkritega, strokovno objektivnega odgovora.

Savinjski golding gojimo v Sloveniji nad 80 let. V tem času je dokazal, da je v proizvodnji, trgovini in pivovarništvu med najboljšimi. Na svetovnem tržišču je med najbolj žlahtnimi hmelji po kvaliteti. Današnja zahteva tržišča postaja vedno ostrejša in objektivnejša. Poleg žlahtnosti hmelja, ki se v svetu

tolmači predvsem po svilenem lesku, srednje velikih storžkih in prijetni, nevsiljivi in polni aromi, je vedno bolj pomembna količina grenčičnih smol, predvsem alfa kislin. Ta kriterij je odločujoč tudi v vzgoji novih sort. Aroma, ki je za žlahtnost hmelja pomembna lastnost, se je nekoč smatrala kot nenadomestljiva domena ocenjevanja hmeljskih izvedencev, njihovih izkušenj in prakse. Danes je znano, da etična olja, ki so glavni nosilec arome, sestoje iz več komponent, ki vplivajo na kakovost in intenzivnost arome. Uporaba hme-

Tone Wagner, mr. agr.
Inštitut za hmeljarstvo, Žalec

lja v pivovarništvu pa vedno bolj dokazuje, da je aroma hmelja le pokazatelj ostalih lastnosti hmelja in da ima majhen vpliv na kvaliteto piva. Tako se je v hmeljski svetovni trgovini pojavila situacija, ki smo jo pred leti mogli komaj slutiti. Pivovarne in trgovci so začeli iskati in postavljati na prvo mesto hmelj z visoko količino alfa kislin in manj upoštevajo njegovo izvirnost. Grob hmelj ločijo od finega — žlahtnega — po strukturni zgradbi storžka. Tako zapostavljajo do sedaj visoko cenjene krajevne nemške in češke sorte, ki imajo manj smol, vendar so dosegle svoj renome z visoko organoleptično oceno (izgled, zraščanost, aroma itd.). Lahko predvidevamo, da bo tako vrednotenje hmelja pivovarništvu in hmeljski trgovini na splošno postalo še izrazitejše.

Tudi vzgoja novih sort pri nas upošteva zahteve hmeljske trgovine in pivovarništvu. Naredili bi pa veliko krivico savinjskemu goldingu, če bi ga postavljali v senco zaradi teh strokovnih gledanj. Med vsemi do sedaj razširjenimi in v svetovni trgovini poznanimi hmelji, je prav savinjski golding tisti, ki mu lahko novi kriteriji kvalitete le koristijo (količina humulona, odnos med humulonom in lupulonom, skupna količina smol itd.). O naših načrtih in rezultatih vzgoje novih sort pri nas bomo govorili kasneje.

Sedaj si pa nekoliko bliže ogledjmo letošnje vzorce hmelja.

Kot prejšnja leta, imamo tudi letos zbrane vzorce hmelja iz cellega slovenskega hmeljarskega področja. Zbranih je 208 vzorcev po istih načelih kot prejšnja leta. Tako zastopa Kmetijski kombinat Žalec — lastno proizvodnjo 79 vzorcev, KK Žalec — kooperacijsko proizvodnjo 88 vzorcev in ostale hmeljarske proizvajalce Slovenije 41 vzorcev. Vzorce hmelja je pobirala posebna ekipa, ki jo je organizirala Hmeljna komisija. Posebna ocenjevalna komisija, ki jo je imenoval Odbor za razstavo v sestavi: Tone Wagner, Inštitut za hmeljarstvo, Vinko Molan, Poslovno združenje »Styria« in Nežika Medved, Inštitut za hmeljarstvo, je zbrane vzorce, ki so bili označeni s številčnimi šiframi, 7, 8. in 12. oktobra organoleptično ocenila. Ocenjevanje so bile naslednje lastnosti: obiranje, barva, lesk, varstvo, izgled, izenačenost, zraščanost, lupulin, barva lupulina in aroma. Vsaka lastnost je bila ocenjena od 1 do 5 točk. Poleg organoleptične ocene je dobil vsak vzorec še točke za količino humulona, ki je bila določena s kemično analizo. Z organoleptično oceno in točkami za količino humulona je lahko dobil vzorec 50 + 25, to je maksimalno 75 točk.

Posamezna hmeljarska proizvodna področja Slovenije so bila zastopana z naslednjim številom vzorcev:

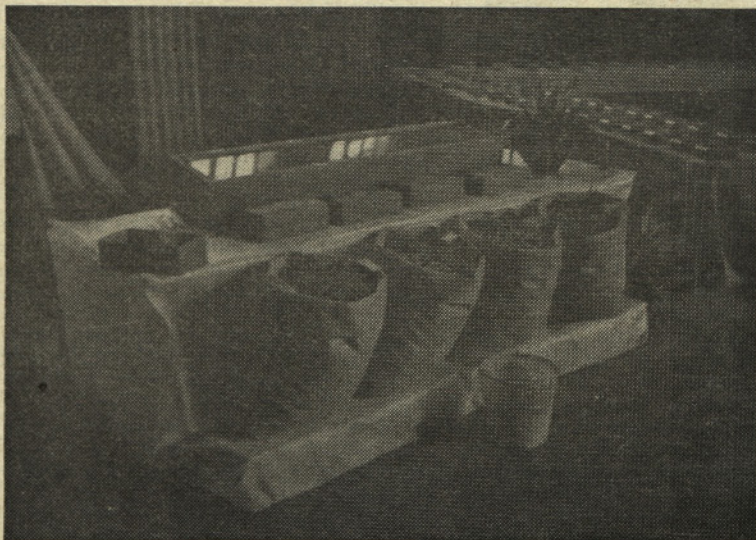
	vzorcev
1. Dolenjska in Zasavje	10
2. Dravsko in Dravinjsko polje	7
3. Koroška in Zgornja Dravska dolina	12

4. Šoštanjsko - Velenjsko področje	8
5. Zgornje Savinjsko podr.	4
6. Spodnja Savinjska dolina	167
Skupaj	208

Na področju centralnega hmeljarskega rajona so bili vzorci pobrani iz vseh predelov od braslovškega do celjskega in vojniškega. Zastopani so bili vzorci iz lastne proizvodnje kmetijskega kombinata kot tudi iz kooperacije. Število vzorcev po predelih je naslednje:

Predel	Število vzorcev		
	lastna proizvodnja	kooperacija	skupaj
7 a Braslovški	8	13	21
7 b Vranski	4	5	9
7 c Taborski	6	6	12
7 d Trnavski	3	12	15
7 e Preboldski	3	6	9
7 f Polzelski	7	11	18
7 g Šempetterski	4	11	15
7 h Žalski	10	11	21
7 i Petrovski	17	11	28
7 j Celjski	9	—	9
7 k Vojniški	8	2	10
Skupaj	79	88	167

Po organoleptičnih lastnostih smo za letošnje vzorce hmelja ugotovili naslednje karakteristike: (Nadaljevanje na 8. strani)



Del razstave vzorcev s pridelkom križancev v vrečah. Obiskovalci so si jih ogledali, otipavali in primerjali med sabo

(Nadaljevanje s 7. strani)

Obiranje je povprečno ocenjeno s 4,6 točke. Lepo so obrani vzorci z Dolenjske in Zasavja ter s Koroške in Zgornje Dravske doline. Ostala področja so dosegla nižje ocene. Pri vzorcih prevladujeta oceni 4 in 5 točk. Obiranje je boljše kot je bilo v prejšnjih letih. Predvsem opazamo, da je v vzorcih manj primesi listja in panog, vzorci so bolj čisti. To ni zaradi vestnejšega obiranja. Obiranje je lepše, ker je hmelj lepše zraščeno, storžki so izenačeni in večji ter manjolistni kot so bili v prejšnjih dveh letih. Tudi vzorci socialističnega sektorja so lepo obrani in imajo malo primesi. Strojno obiranje hmelja ni zmanjšalo ocene za obiranje. Strojno obran hmelj je čist, spozna se po tem, da se sem in tja najde kakšen debelejši pecelj ali del panoge v vzorcu.

Zaradi pomanjkanja obiralcev so bili hmeljarji v letu 1970 postavljeni pred nepredvidene probleme, a moramo jim priznati, da so jih dobro rešili. Dober mehanični sestav hmeljnega storžka in ugodno vreme sta omogočila, da kljub dolgemu obiranju ni prišlo do poslabšanja kvalitete. Kasno in dolgo obiranje pa je povečalo skupni pridelek in dvignilo količino smol. Zaradi težav pri obiranju pa je leto 1970 ponovno in zelo resno opozorilo hmeljarje, da v bodoče ne bo mogoče hmeljariti brez pospešene uvažanja obiralnih strojev.

Barva hmelja je letos povprečno ocenjena s 4,2 točke. Barva hmelja je boljše kot v preteklem letu. Prevladujejo vzorci s čisto, intenzivno zeleno barvo, ki jo je hmelj dobil v času zorenja. Zelo malo je vzorcev, ki so svetlejšje barve ali imajo druge nianse. Tudi pozno obiranje ni škodovalo barvi. Mnogo vzorcev je doseglo odlično oceno za barvo. Najboljše so ocenjeni vzorci Zgornje Savinjskega področja, Koroške in Zgornje Dravske doline ter Spodnje Savinjske doline. Tudi letos smo opazili, da naši hmeljarji še vedno preveč skrbijo za barvo s hitrim obiranjem in se predvsem zaradi skrbi za barvo boje obirati hmelj v polni zrelosti.

Lesk hmelja je letos izrazil. Mnogi vzorci kažejo izrazit svilen lesk, katerega nimamo vsako leto. Povprečna ocena znaša 4,4 točke. Visoka ocena za lesk nam kaže optimalno zrelost hmelja po trgovski oceni in njegovo izenačenost. Tudi napak pri obiranju, sušenju in skladiščenju, ki pokvarijo lesk, je bilo mnogo manj kot prejšnja leta.

Varstvo hmelja pred boleznimi in škodljivci smo zelo kritično ocenjevali. Kljub temu je povprečna ocena 4,4 točke in je višja od ocen v prejšnjem letu. Mnogo je vzorcev s čistimi storžki brez pegic ali drugih poškodb. Opazne so ponekod lažje poškodbe od peronospor in letos pri nas nove bolezni botriti-

sa. Tudi mehaničnih poškodb ni veliko.

Izgled hmelja letnika 1970 je boljši kot prejšnjih letnikov. Povprečna ocena znaša 3,8 točk. Čudovit izgled imajo hmelji Zgornje Savinjske doline, Koroške in Zgornje Dravske doline ter Spodnje Savinjske doline. Hmeljni storžki so letos mnogo bolj jedri kot prejšnja leta, imajo finejšje lističe in so lepe jajčaste oblike. Še vedno pa se ne moremo zadovoljiti z odstotkom zdobljenosti. Vtis imamo, da je zdobljenost manjša kot v prejšnjih letih, vendar še vedno zasrkbljujoča. To je posledica napačnega ravnanja pri spravilu, ki pa bistveno poslabša trgovsko vrednost pridelka.

Izenačenost hmelja je dobra. Povprečna ocena znaša 3,8 točke. Storžki so zaželeno veliki in malo je neizenačenih vzorcev. Tudi drobnih hmeljev praktično ni. Izenačenost je posledica ugodnih vremenskih razmer v

Razstava hmelja

mer v času po cvetenju in izenačenega zorenja.

Barva lupulina je bila ocenjena s 4,9 točke in je boljše od lanske ocene. Praktično nismo ugotovili vzorca, kjer bi bil lupulin izrazito zažgan tj. rjavkasto rumene barve. Prevladujejo vzorci z limonasto-rumeno barvo lupulina. Pri nekaterih vzorcih je barva lupulina nekoliko temnejša, kar pa še ne kaže na nepravilno ravnanje. Lani smo imeli precej vzorcev z zažganim lupulinom, kar je znak nepravilnega sušenja, predvsem pa nevestnega in nesposobnega kadra. Letos z zadovoljstvom lahko trdimo, da je sušenje hmelja bilo pravilno, in v kolikor bo tako tudi v bodoče, smo lahko zadovoljni.

Aroma je bila ocenjena s 3,7



Naši kooperanti so si poleg raznih obiralnih strojev v Hallertau ogledali tudi hmeljišča

času zorenja, izenačenega in poznega cvetenja.

Zraščeno hmelja je ocenjena s 3,8 točke. Zraščeno hmelja je najboljše na področju Spodnje Savinjske doline, kar smo ugotovili tudi v letu 1969. Letos nismo ugotovili toliko razlik v oceni zraščeno hmelja kot v prejšnjih letih med posameznimi področji. Mnogo vzorcev je pokazalo izredno lepo zraščeno, tako, ki jo pri savinjskem goldingu do sedaj nismo velikokrat ugotovili.

Lupulin. Količina lupulina je nad večletnim povprečjem. Ocenjena je s 3,8 točke, kar je več kot v prejšnjih letih. Najvišjo povprečno oceno za lupulin so dosegli vzorci Spodnje Savinjske doline, čeprav tudi povprečne ocene ostalih področij bistveno ne zaostajajo. Na sploh vsebujejo vzorci precej lupulina in ni veliko vzorcev, za katere bi lahko rekli da so »prazni«. Količina lupulina je v tem letu večja zaradi ugodnih vremenskih raz-

- Cizej Ludvik, Podvin, Polzela
- Satler Alojz, Založe 42
- Žgank Ivan, Zg. Roje 17
- Šerdoner Ivan, Zg. Grušovlje 25
- Bizjak Ivan, Gotovlje 43
- Žagar Zoran, Dobrteša vas
- KK Žalec, Šmarjeta

V povprečni oceni za aromo nismo opazili velikih razlik odstopanja med posameznimi področji. Boljšo oceno za aromo so dosegli vzorci z Dravskega in Dravinjskega polja, Koroške in Dravske doline, kot pa vzorci ostalih področij.

Povprečna skupna organoleptična ocena vseh 208 vzorcev je znašala 41,40 točke od 50 možnih. Ta ocena je za 2,90 točke večja od ocene letnika 1969. Za hmelje letnika 1970 je značilna sledeča organoleptična ocena: dobro obiranje, izenačena rumenozelena barva z izrazitim svilenim leskom. Varstvo je bilo dobro. Hmelj je lepega, jedrega izgleda in pravilne velikosti ter dobro izenačen. Zraščeno hmelja je dobra, količina lupulina je nadpovprečna. Barva lupulina je lepa, svetlo-rumena, a aroma čista, polna, značilna za aromo savinjskega goldinga.

Značilno za vzorce letošnje razstave je, da so po organoleptični oceni boljši od lanskimi in da so zelo izenačeni v skupni oceni.

Količina humulona je v povprečju znašala 7,68% in je višja od leta 1969 (7,47%) in leta 1968 (6,91%). Po proizvodnih rajonih so razlike manjše kot v prejšnjih letih. Hmelj ima več humulona, predvsem v Zgornji Savinjski dolini, Koroški in Zgornje Dravski dolini. Mnogo je vzorcev, ki imajo nad 8% humulona in ni vzorca, ki bi imel pod 6% humulona. Po posameznih področjih ni prihajalo do izrazitih vremenskih razlik. Tudi izrazita vremenska značilnost leta tj. pozna pomlad je bila vsem področjem podobna in za kvaliteto hmelja dobrodošla. Povprečna ocena za količino humulona je znašala 14,9 točke, a v letu 1969 le 13,4 točke. Nekateri vzorci so se izrazito odlikovali z visoko količino in to so vzorci, ki imajo nad 8,5% humulona:

1. Mošnik Anton, Pondor 34 — 9,17% humulona.
2. KK Žalec, obrat Šmarjeta — 9,01% humulona.
3. Rancigaj Franc, Gomilsko 7 — 9,01% humulona.
4. KK Žalec Koplja vas — 8,90 odstotkov humulona.
5. Dobnik Ivanka, Čepље — 8,86% humulona.
6. Drča Vinko, Grajska vas — 8,81% humulona.

- AKM Rače
- KZ Ruše, Bezena
- KZ Vuzenica
- KZ Prevalje
- KZ Mozirje, Rečica ob Savinji
- KK Žalec, PO Braslovče
- KK Žalec, Latkova vas
- Šmit Ivan, Črni Vrh 34
- Mošnik Anton, Pondor 34
- Marinc Karel, Prebold 35

v Žalcu

7. KK Žalec, Šentrupert — 8,80 % humulona.
8. KK Žalec, Latkova vas, Tabor — 8,75 % humulona.
9. KK Žalec, Šentrupert — 8,72 % humulona.
10. KZ Dravograd — 8,71 % humulona.
11. Flere Jože, Kokarje, Mozirje — 8,71 % humulona.
12. KK Žalec, Kaplja vas — 8,69 % humulona.
13. Žgank Ivan, Zg. Roje 17 — 8,66 % humulona.
14. Kuhar Anton, Polzela — 8,63 % humulona.
15. Maloprav Zofija, Šmiklavž — 8,59 % humulona.
16. Sredenšek Anton, Ponikva 9 — 8,57 % humulona.
17. KZ Vuzenica — 8,55 % humulona.

Letošnje pozno in izenačeno cvetenje — hmelj je cvetel 10 dni kasneje kot v zadnjih letih — je povzročilo nenaden pojav storžkov, ki so tudi enakomerno dozorevali in postali izenačeni ter polni. Podobno vremensko situacijo z enakomerno temperaturo od 19–20°C v avgustu in srednjo količino padavin smo imeli tudi v letih 1960 in 1961. Ta leta so bila bogata po pridelku, predvsem pa po količini humulona (povprečje je nad 8 %). Na žalost pa je neenakomerno vreme v času zorenja in zgođen ter neenakomeren pojav cvetenja povzročilo, da je bil pridelek v mnogih od poslednjih let slab in da je bila količina humulona nizka, celo nižja kot je karakteristična za savinjski golding. To je povzročilo upravičeno negodovanje pri kupcih, pri nekaterih hmeljarjih in trgovcih pa je celo prišlo do pomislekov o kakovosti savinjskega goldinga. Povedala so se mišljenja, da je savinjski golding degeneriral, da se je v svoji kvaliteti, kemični vrednosti izrodil. Podatki nekaj zadnjih let nam ne morejo biti merilo za taka zaključevanja. Letošnji rezultati nam ponovno potrjujejo rezultate naših raziskovanj, o vplivu vremenskih razmer na količino humulona. Leta s poznim začetkom vegetacije, počasno in enakomerno rastjo hmelja po opori, poznim in izenačenim cvetenjem ter enakomernim in dolгим dozorevanjem storžka nam dajejo visoke in kvalitetne pridelke tako po organoleptični oceni kot tudi po kemični vrednosti.

Zahteva pivovar in trgovine pa vodi poleg skrbi za kvaliteten pridelek savinjskega goldinga Inštitut za hmeljarstvo v iskanje in vzgajanje novih sort, ki bi bile po proizvodnih in tehnoloških lastnostih boljše od savinjskega goldinga. To težnjo in željo so postavili v ospredje svojega dela že pionirji raziskoval-

nega dela v našem hmeljarstvu. Še predno je inštitut začel z rednim delom, se je vzgoja novih sort in izboljševanja savinjskega goldinga začela s klonsko selekcijo, masovno selekcijo in križanjem. Pionir tega dela je bil Janko Kač, ki je to delo za takratne razmere razvil na precej širokem področju in ga strokovno zasnoval. Z ustanovitvijo Inštituta se je poleg aktualnosti pospeševalnega dela začelo razvijati tudi zlahtnjenje savinjskega goldinga in vzgoja novih sort. Po tedanjih kriterijih kvalitete je bilo to delo usmerjeno predvsem v izboljšanje organoleptičnih lastnosti hmelja, povečanje pridelka in vzdrževanje hmelja tipa savinjski golding, ki je prinesel renome Savinjski dolini v svetu. Delo na zlahtnjenju hmelja je vodil takrat ing. Lojze Kač, ki mu gre zasluga, da je to zahtevno problematiko vključil v program dela novo ustanovljenega inštituta in ji prisodil njeno pomembnost in nujnost za nadaljnji obstoj in razvoj slovenskega hmeljarstva. Obenem je omogočil takrat mlajšim strokovnjakom, ki jih je zbral pri tem delu, da so se v delo poglobili, usmerili in specializirali. Iz takega dela so se rodili uspehi, ki so danes vidni. V letu 1960 smo na osnovi izkušenj, lastnih nagnjenj in znanja, ki smo ga dobili pri obisku drugih inštitutov, zastavili zlahtniteljski program s široko in perspektivno usmerjenimi cilji, ki so pomembni za hmeljarje in pivovarjarja. Pri vsem tem delu smo se zavedali in se zavedamo, da idealnega hmelja, idealne sorte ni. Vsakemu novo vzgojenemu primerku lahko odvisno od kriterijev prej ali slej nekaj očitamo. Vendar je vzgoja novih sort dala rezultate, ki so objektivno boljši od dosedanjih. V razmnoževanju imamo 4 nove križance, ki jih danes še označujemo s številkami, vendar bodo po rezultatih sortnega poskusa zvezne komisije za priznavanje novih sort v kratkem dobili tudi svoja imena. Lani in letos je njih proizvodnja znašala toliko, da so bili izvršeni proizvodni pivovarniški poskusi, ki so vzpodbudni za plasmann tega hmelja in povečujejo zanj interes naših trgovcev in njihovih komitentov. Tudi letošnji pridelek novo vzgojenih križancev: 18/135, 17/126, 18/57 in 12/61 je poslan v pivovarniške poskuse v inozemstvo. Ti vzpodbudni rezultati nas obvezujejo, da težimo in vložimo vse sile za čim hitrejšo razmnožitvijo teh novo vzgojenih sort vsaj do tiste količine, ki bo pomembno vplivala na povečanje rentabilnosti naše proizvodnje hmelja in ugleda slovenskega hmelja v svetu. Tudi na razstavi smo prikazali te križance v taki količini, da si jih je vsak obiskovalec lahko temeljito ogledal. Prikazane so bile tudi njihove lastnosti in naša želja je bila, da obiskovalci z anonimno anketo izrazijo svoje mišljenje o njih.

Te križance bomo v razmnoževalnem programu prihodnjih let intenzivno razmnoževali. Obstaja realna možnost, da z intenzivnimi in modernimi metodami razmnoževanja dosežemo v 5 letih površino 1000 ha novih sort. Naš program pa kaže že zopet nove rezultate. V informacijo smo razstavili vzorce 6 novih križancev, ki so bili tudi ocenjeni, seveda izven konkurence in so dosegli od 70–74 točk od 75 možnih. Odlikujejo se z različno zrelostjo, veliko količino smol, dobro organoleptično oceno in visokim pridelkom. Problematika vzgoje novih sort pa še daleč ni izčrpana, saj se vedno odpirajo novi problemi.

Z gojenjem novih sort prehaja slovensko hmeljarstvo v novo obdobje. Proizvodnja savinjskega goldinga je zahtevala iskanje najboljših enotne tehnologije in ukrepov, ki lahko v obstoječih prirodnih pogojih iz te sorte čim več iztisnejo. Gojenje več sort pa diferencira proizvodnjo hmelja, z ozirom na ekološke prilike, zahteva pa tudi raziskovanje in določitev novih proizvodnih ukrepov, ki so odvisno od sorte lahko različni. Zato je potrebno, da znanje o hmeljarstvu razširimo, da hmeljarji, pospeševalci, tehnologi, trgovci, prevzemalci, pivovarji in vsi drugi, ki imajo s hmeljem posla, budneje spremljajo nove dosežke in se temeljiteje izobražujejo.

Tako lahko računamo na uspeh in rezultate, ki nam jih nove sorte kažejo v poskusih tudi v široki praksi.

Na koncu naj podam tudi poročilo o ocenitvi in objavim imena nagrajenecv.

Komisija je ocenila 208 vzorcev savinjskega goldinga pridelka letnika 1970 in sklenila, da se podeli letos 14 bronastih, 7 srebrnih in 1 zlato plaketo z nazivom zlati storžek 1970.

Bronasto plaketo dobijo:

Vzorec št. 189 — Omladič Franc, Ložnica 7, PO Gotovlje, KK Žalec za 61,5 točk (44 + 17,5) z 8,25 % humulona.

Vzorec št. 197 — Jurak Jože, Šešče 67, PO Prebold, KK Žalec za 61,5 točk (44 + 17,5) z 8,32 % humulona.

Vzorec št. 178 — Kranjc Martin, Kapla, PO Tabor, KK Žalec za 61,5 točk (44 + 17,5) z 8,32 % humulona.

Vzorec št. 149 — KK Žalec-Šmarjeta, Šmarjeta za 61,5 točk (44 + 17,5) z 8,47 % humulona.

Vzorec št. 119 — Marinc Karel, Prebold 35, PO Prebold, KK Žalec za 62 točk (47 + 15,0) z 7,80 % humulona.

Vzorec št. 14 — KZ Dravograd za 62 točk (42 + 20) z 8,71 % humulona.

Vzorec št. 144 — KK Žalec-Kmetijstvo IV — Šmarjeta za 62,5 točke (45 + 17,5) z 8,29 % humulona.

Vzorec št. 185 — Cizej Ivan, Šentrupert, PO Trnava za 62,5

točk (45 + 17,5) z 8,62 % humulona.

Vzorec št. 199 — Žgank Ivan, Zg. Roje 17, PO Sempeter za 63 točk (43 + 20) z 8,66 % humulona.

Vzorec št. 17 — Flere Jože, Kokarje, Mozirje za 63 točk (43 + 20) z 8,71 % humulona.

Vzorec št. 85 — KK Žalec-Kmetijstvo I-Šentrupert za 63 točk (43 + 20) z 8,72 % humulona.

Vzorec št. 130 — Drča Vinko, Grajska vas, PO Trnava za 63 točk (43 + 20) z 8,81 % humulona.

Vzorec št. 149 — Dobnik Ivanka, Čepce, PO Vransko za 63 točk (43 + 20) z 8,86 % humulona.

Vzorec št. 87 — KK Žalec — Kmetijstvo I, Kaplja vas za 63 točk (43 + 20) z 8,90 % humulona.

Srebrne plakete dobijo:

Vzorec št. 180 — Razboršek Karel, Dobriša vas, PO Petrovče za 63,5 točk (46 + 17,5) z 8,01 % humulona.

Vzorec št. 196 — Razdevšek Vinko, Ponikva 5, PO Gotovlje za 63,5 točk (46 + 17,5) z 8,15 % humulona.

Vzorec št. 11 — KZ Vuzenica za 64,0 točk (44 + 20) z 8,55 % humulona.

Vzorec št. 194 — Sredenšek Alojz, Ponikva 9, PO Gotovlje za 64,0 točk (44 + 20) z 8,57 % humulona.

Vzorec št. 175 — Maloprav Zofija, Šmiklavž 43, PO Tabor za 64 točk (44 + 20) z 8,59 % humulona.

Vzorec št. 176 — Šmit Ivan, Črni vrh 34, za 64,5 točk (47 + 17,5) z 8,29 % humulona.

Vzorec št. 145 — KK Žalec — Kmetijstvo IV — Šmarjeta za 66 točk (45 + 21) z 9,01 % humulona.

Zlato plaketo in naslov »Zlati storžek 1970« dobi vzorec št. 177 — Mošnik Anton, Pondor 24, PO Tabor za 69,0 točk (48 + 21) z 9,17 % humulona.

Nagrajenim hmeljarjem v imenu komisije za ocenjevanje razstavljenih vzorcev čestitam in jim želim tudi v bodoče takih vzornih uspehov v kakovosti našega hmelja.

Ob koncu se zahvajujem vsem hmeljarjem, ki ste sodelovali z vzorci hmelja na letošnji razstavi. Razstava najboljših vzorcev hmelja je potrditev visoke kakovosti savinjskega goldinga v svetu, združena z željo, da bi kakovost našega hmelja z vsakim letom napredovala. Zahvaljujem se Združenju »Styria«, ki je razstavo omogočilo, in članom razstavnega odbora, ki so s svojim sodelovanjem pripomogli k uspehu te razstave. Zahvaliti se moram tudi vsem sodelavcem ekipe za zbiranje vzorcev in članom ocenjevalne komisije. Delo vseh nas, predanost in požrtvovalnost ter želja, da bi razstava uspeła, so dali ta prikaz kakovosti hmelja 1970.

Regresiranje obresti na posojila za investicije v zasebnem kmetijstvu

V republiškem uradnem listu številka 26 od 23. 7. 1970 je izšel dolgo pričakovani zakon o nadomestilu dela obresti za investicije v zasebnem kmetijstvu.

Hranilno-kreditne službe kmetijskih in gozdarskih delovnih organizacij, ki dajejo kmetom kredite po obrestni meri 3% na leto, dobijo iz republiških sredstev nadomestila za razliko v obrestih.

Nadomestilo za razliko v obrestih se daje le tistim hranilno-kreditnim službam, ki namenijo za kredite kmetom najmanj eno četrtno sredstev hranilnih vlog. Nadomestilo po tem zakonu se daje tudi za kredite, ki jih dajejo kmetom hranilno-kreditne službe iz sredstev, prejetih od poslovnih bank in drugih delovnih organizacij.

Hranilno-kreditne službe imajo pravico do nadomestila, če dajejo kmetom kredite za investicije v kmetijstvu v skladu s programom razvoja kmetijstva ustanovitelja hranilno-kreditne službe in sicer: za nakup plemenske živine, za graditev, preureditev in opremo gospodarskih objektov, za racionalnejše izkoriščanje in razširitev kmetijskih zemljišč, za osnivanje dolgoletnih nasadov in za nakup kmetijskih strojev in naprav.

Nadomestila v obrestih (od 3% do 8%) se bodo izplačevala: v celoti iz sredstev vsakoletnega proračuna SR Slovenije za kredite kmetom v občinah, v katerih presega odstotek kmečkega prebivalstva 35% celotnega prebivalstva, v višini dveh tretjin iz sredstev vsakoletnega proračuna SR Slovenije za kredite kmetom v občinah, v katerih znaša odstotek kmečkega prebivalstva od 20% do 35% celotnega prebivalstva, če prispeva občina eno tretjino nadomestila, v višini 50% iz sredstev vsakoletnega proračuna SR Slovenije za kredi-

te kmetom v občinah, v katerih znaša odstotek kmečkega prebivalstva do 20% celotnega prebivalstva, če prispeva občina 50% nadomestila.

Nadomestilo se obračuna vsako leto po zaključnem računu in na podlagi obstoječih uradnih podatkov zavoda SR Slovenije za statistiko.

Zakon velja od 31. 7. 1970 dalje, učinkuje pa od 1. januarja 1970 tudi za prej odobrene kredite, ki so še v odplačevanju.

Iz tega zakona je razvidno, da bo lahko naša HKS obračunala 3% obresti na kredite kmetom, ki so pogojeni s tem zakonom le, če bo Skupščina občine Zalec sprejela odlok in regresirala 1/3 obresti, ker znaša po statističnih podatkih zavoda za statistiko SR Slovenije 25,6% kmečkega prebivalstva in SO Celje 50%, ker znaša odstotek kmečkega prebivalstva v občini Celje samo 9,3 odstotka. V občini Šmarje pa znaša odstotek kmečkega prebivalstva 54,6 in bo republika v celoti regresirala obresti od 3% navzgor.

Občini Zalec in Celje morata tako čimprej sprejeti ustrezne odloke o regresiranju obresti, ker sicer republika svojega deleža ne bo dodelila.

V kratkem bodo izšla od republiškega sekretarja natančnejša navodila o izvajanju tega zakona, nakar bodo kreditni odbori izvršili revizijo vseh obstoječih kreditnih pogodb o danih

kreditih. Z aneksi (prilogo) k pogodbi bo nato določena nova obrestna mera tj. 3% za vse kredite kmetom, ki so po zakonu do take obrestne mere upravičeni. Obrestna mera pa bo znižana samo za tiste kredite, ki dejansko služijo povečanju kmetijske proizvodnje.

službe na razpolago hranilne vloge. Zato mora biti naša skrb, da hranilne vloge iz dneva v dan večamo, da postanejo varčevalci vsi zasebni kmetje z vsakim prostim dinarjem in vsi drugi, zlasti tudi delavci in obrtniki na našem območju, ker nam zakon nič ne pomaga, če ne bomo imeli

DE Gostinstvo (Samopostrežna restavracija v Gaberjih) sprejema rezervacije za prenočišča v brunarici na Golteh do 1. decembra za SILVESTROVANJE, ki ga prireja hotel na Golteh.

Iz prednjega pojasnila pa je razvidno, da velja ta obrestna mera in bodo obračunane nižje obresti tudi na vse zatečene kredite na dan 1. jan. 1970, ki so bili dani že v prejšnjih letih v navedene namene.

S tem zakonom je sedaj glede kreditiranja izenačena obrestna mera tako za zasebni kot za družbeni sektor kmetijske proizvodnje. Odnosno več. Za investicije bodo lahko kmetje koristili 3% obrestno mero, med tem ko družbeni sektor za investicije po taki obrestni meri skoraj ne dobi več kreditov.

Nikakor pa ne smemo prezreti dejstva, da je bilo in bo mogoče dati take kredite kmetom le, če bodo imele hranilno-kreditne

zadosti hranilnih vlog, da bomo lahko dajali potrebne kredite zasebnemu kmetijstvu. Nobena banka in ne pošta ne dajeta kreditov zasebnim kmetom, zato po zakonu ne moreta koristiti regresiranih obresti od republike. Edino kmetijske in gozdarske delovne organizacije, ki imajo organizirano hranilno-kreditno službo in izpolnjujejo pogoje zakona, lahko to nadomestilo dosežejo. Zato še enkrat: POVEČUJMO HRANILNE VLOGE PRI HKS NAŠEGA KOMBINATA IN OMOGOČIMO USPEŠNEJŠI RAZVOJ KMETIJSKE PROIZVODNJE IN BOLJŠE BLAGOSTANJE NAŠIH KMEČKIH LJUDI.

Ivan Brišnik

Kako bomo naselili stolpič

Naš stanovanjski stolpič na sosiski Ložnica je zgrajen že do četrte etaže. Znano je tudi, da bo v njem 20 stanovanj. Vse teče po načrtu, kljub temu da od časa do časa zmanjka kritičnih materialov. Edino, kar ni po načrtu, je to, da je interesentov več, kakor stanovanj. Želja posameznih interesentov je, da bi si pridobili pravico do vselitve z vplačilom določenega deleža od vrednosti stanovanja. S tem bi si želeli ustvariti vrstni red za vselitev. To pa je nemogoče. V kolikor bodo zainteresirani za nakup celega stanovanja kot etažnega lastništva, seveda pod pogojem, da so naši delavci, bi bilo mogoče.

Nemogoče pa si je vrstni red za pridobitev stanovanjske pravice kupiti. Vselitev bo na osnovi vloženih prošelj ob upoštevanju vseh kriterijev, ki v podjetju veljajo in po sklepu komisije za družbeni standard.

Komisija pa bo morala imeti pred seboj načelo, da se stanovanje dodeljuje na osnovi delovnega razmerja delavca in da se zaradi tega ne morejo določevati pogoji, ki niso v zvezi z delovnim razmerjem in delom.

S posebnimi predpisi je določeno, kako se zbirajo denarna sredstva za stanovanjsko izgradnjo, na kakšen način lahko sodelujejo delovne organizacije z dodatnimi sredstvi za stanovanjsko izgradnjo. Nakup stanovanjske pravice pa ni določen z nobenim predpisom. Nihče ni pooblaščen, pa tudi delovna organizacija ne, da bi ustvarjala premoženjsko korist od oseb, ki se jim daje na razpolago stanovanje.

Z drugimi besedami, nakup stanovanjske pravice, ali vplačilo deleža, da bi si posameznik pridobil pravico do vselitve, bi bil nezakonit postopek.

U. M.



Po luščenju na stroju se grobo ločijo luščine od zrnja kar z mrežo napeto na okvir

SKLENJENA JE POGODBA O MOŽNOSTI ZAVAROVANJA KREDITOV BREZ POLOGOV

Hranilno-kreditna služba našega podjetja je sklenila pogodbo o zavarovanju kreditov z ZAVAROVALNICO »SAVA« PE Celje, po kateri zavarovalnica zavaruje: vse kratkoročno in vse srednjeročne kredite brez porokov ali brez zemljiško knjižnega zavarovanja, katere odobravajo kreditni odbori naših Izpostav hranilno-kreditne službe v smislu določil Zakona o ustanavljanju in poslovanju hranilno-kreditnih služb kmetijskih in gozdarskih delovnih organizacij na našem pravilniku, kmetom, ki stalno sodelujejo z našim kombinatom in ki nudijo čim višjo lastno udeležbo, čim krajši rok vračila kredita in ki bodo koristili kredit tako, da se bo povečala njihova proizvodna zmogljivost.

Pri zavarovalnici je mogoče zavarovati maksimalni znesek posameznega kratkoročnega kredita, ki sme znašati največ 20.000 din po posameznem posojilojemalcu, maksimalni rok kredita pa lahko znaša 2 leti. Ti krediti morajo biti uporabljeni izključno za: nakup semen, kmetijskih gnojil, močnih krmil in

zaščitnih sredstev, nakup drobnega inventarja, manjša gospodarska popravila in razne druge in podobne namene kmeta.

Srednjeročne kredite pa je mogoče zavarovati do najvišjega zneska 50.000 din, po posameznem posojilojemalcu, maksimalni rok trajanja posojila pa lahko traja največ 5 let. Taki krediti

pa morajo biti uporabljeni izključno za: nakup kmetijske mehanizacije, nakup plemenske živine, razširitev obdelovalnih površin, melioracije, graditev dohodnih poti, zložbe (komasacije) kmetijskih zemljišč, gradnjo večletnih nasadov, graditev in preureditev gospodarskih poslopij in naprav (hlevov, skladišč, hladilnic, silosov, gnojnih jam ipd.), gradnjo, oziroma nakup prevetrovalnih naprav, opremljanje hlevov in drugih gospodarskih poslopij, preusmeritev kmetijske proizvodnje na posestvih zasebnih kmetov, adaptacijo in opremo stanovanjskih prostorov in za event. druge namene, ki služijo povečanju kmetijske proizvodnje.

Kratkoročni in srednjeročni krediti, ki ne bi bili uporabljeni za namene, za katere so bili najeti, niso kriti s pogodbo, če tudi bi jih zavarovanec predhodno prijavil v zavarovanje. Zato mora (zavarovanec) Hranilno-kreditna služba kontrolirati namensko uporabo kreditov.

S pogodbo so kriti samo tisti kratkoročni in srednjeročni krediti, ki jih naši kreditni odbori odobrijo kmetom, ki so dejansko lastniki posestva in ostalih kmetijskih nepremičnin.

Preden kreditni odbor odobri kredit kmetu z zavarovanjem, mora ugotoviti, da je posojilojemalec kmet in tudi dejanski lastnik posestva in ostalih kmetijskih nepremičnin, zahtevati, da mu predloži vlogo za odobritev kredita, iz katere more razbrati njegovo kreditno sposobnost, obseg celotne investicije, kolikšen del te investicije je pripravljen nositi sam, za kakšno investicijo gre, za kakšen znesek kredita prosi in kolikšen naj bo rok kreditiranja. Iz vloge mora biti tudi razvidno, da posojilojemalecvi dohodki doslej niso tako bistveno obremenjeni z odplačevanjem drugih kreditov in da redno plačuje davčne obveznosti.

Tako vlogo potem obravnava kreditni odbor, ugotovi dejanske podatke, jo podpiše, s čemer materialno in moralno odgovarja za resničnost navedb v vlogi (prošnji).

Kreditni odbor mora potem določiti, ali posojilojemalec izpolnjuje pogoje za odobritev kredita, pri čemer mora posebej upoštevati smotrnost investicije, posojilojemalecovo kreditno sposobnost, višino kredita, vračilni rok itd.

Če kreditni odbor ugotovi, da posojilojemalec izpolnjuje pogoje za odobritev kredita brez porokov in posojilojemalec prosi za zavarovanje kredita pri zavarovalnici (brez porokov), potem mora kreditni odbor v kreditni

pogodbi navesti te podatke: ime in priimek posojilojemalca, dan, mesec in leto rojstva, poklic, naslov stalnega bivališča, reg. št. osebne izkaznice in naslov občine, ki jo je izdala in kdaj, znesek odobrenega posojila, povečanega za redne obresti, lastna udeležba posojilojemalca, namen najetja kredita in znesek in zapadlost posameznih anuitet.

Posojilojemalec pa mora izročiti kreditnemu odboru (Izpostavi HKS) pravilno izpolnjeno bilanco — solo menico, najmanj v višini najetega kredita z menično izjavo vred, na zahtevo kreditnega odbora zastavno listino ter sklep sodišča o zaznambi vrstnega reda, izjavo, da na kredit kupljenega blaga, objektov in zemljišč ne bo prodal ali odtujil, dokler ne bo poravnal prevzetih obveznosti iz kreditne pogodbe, potrdilo zavarovalnice o vinkulaciji zavarovanj v zavarovalništvu, korist: požarno zavarovanje — če je bil kredit uporabljen za gradnjo in preureditev gospodarskih poslopij in naprav, gradnjo oziroma nakup prevetrovalnih naprav in za adaptacijo ter opremo stanovanjskih prostorov, zavarovanje živine — če je bil kredit uporabljen za nakup plemenske živine, kasko zavarovanje — če je bil kredit uporabljen za nakup traktorja in prikolice, zavarovanje posevkov in nasadov — če je bil kredit uporabljen za razširitev obdelovalnih površin, melioracije, komasacije, ali za gradnjo večletnih nasadov. Izjava, da bo ta zavarovanja in vinkulacije le-teh obnavljal vse do tlej, dokler ne bo poravnal celotnega kredita.

Za zavarovanje kreditov brez porokov po prednjih pogojih so določene naslednje premije:

1. Kratkoročni krediti

za kredite do 12 mesecev 0,75 odstotka od salda kredita,
za kredite do 24 mesecev 1,10 odstotka od salda kredita.

2. Srednjeročni krediti

za kredite do 12 mesecev 0,75 odstotka od salda kredita,
za kredite do 24 mesecev 1,10 odstotka salda kredita,
za kredite do 36 mesecev 1,30 odstotka od salda kredita,
za kredite do 48 mesecev 1,40 odstotka od salda kredita,
za kredite do 60 mesecev 1,50 odstotka od salda kredita.

Saldo kredita je znesek odobrenega kredita, povečan za redne obresti. Zavarovalna premija je enkratna. Zavarovalno premijo plača posojilojemalec potem ko HKS kredit v zavarovanje prijavljuje in prejme od zavarovalnice pismeni obračun.

(Nadaljevanje na 12. strani)

Nadaljevanje s 4. strani)

enartu pri Gornjem Gradu in voza Rakuna v Radmirju v Gornji Savinjski dolini. Vodila ta jih direktor zadruga inž. Ermenec in predsednik turističnega društva inž. Korber.

Zadovoljni z ogledi so se še opeljali na Golte, kjer so si ogledali lepote naših gora in imeli kratek razgovor s predstavniki Zg. Savinjske kmetijske zadruge.

Za konec je bila živahna razprava v samopostrežni restavraciji v Celju s članom IS SRS inž. Milovanom Zidarjem, članom CK ZKS Zvonetom Draganom, inž. Radom Dvoršakom,

predstavnikom »Styrie« tov. Božom Jurakom in predstavniki našega kombinata Karlom Kačem, inž. Vinkom Kolencem in Vladom Plaskanom. Le-ti so seznanili novinarje s stališči naše vlade do kmetijstva in njega razvoja v republiškem in regionalnem merilu.

Ob zakuski, ki jo je priredil naš kombinat, so udeleženci posveta izrazili velike koristi, ki so jih odnesli s posveta, ogledov in debat, ter izrekli željo po skorajšnjem srečanju v neki drugi republiki in se zahvalili organizatorju posveta in vsem, ki so jim omogočili tako uspešno in plodno delo.

Vy



Novinarji med zaključnim pogovorom s predstavniki oblasti in KK Žalec

I. KONFERENCA ŽALSKIH SINDIKATOV

Konferenca, ki je bila 29. oktobra v Žalcu, je sprejela pomembna stališča za razreševanje političnih ciljev in nalog slovenskih sindikatov ter po oceni problemov na svojem območju naslednja stališča in sklepe, ki jih podajamo brez dopolnitve iz razprave v krajših izvlečkih.

Glede na to, da v žalski občini prejema osebni dohodek izpod 700 dinarjev še vrsta delavcev, se postavlja zahteva delovnim in drugim organizacijam, da dosežejo do konca leta 1970 najnižji osebni dohodek 700 dinarjev, do konca prvega polletja 1971 pa najnižji dohodek 800 dinarjev. Za uresničitev te naloge se bodo sindikati zavzemali z vsemi sredstvi.

Sindikati zahtevajo, da delovne in druge organizacije dosledno izpolnjujejo sistem delitve dohodka po delu in nagrajevanju po rezultatih dela, so pa odločno proti vsaki uravnilovski delitvi osebnih dohodkov.

Prav tako se sindikati zavzemajo za to, da se v bodočem stanovanjskem gospodarstvu namenijo več sredstev s strani delovnih in drugih organizacij za ustrezno družbeno izgradnjo stanovanj.

Sindikati se bo zavzemal pri delitvi dohodka za najnižjo mejo sredstev za razširjeno reprodukcijo, da se z družbenim dogovorom uresniči priporočilo Občinske skupščine Žalec o minimalnih stopnjah akumulativnosti.

V zvezi s politiko zaposlovanja se sindikat zavzema, da se nenehno izboljšuje kvalifikacijska struktura zaposlenih in da pri zaposlitvi dobijo prednost mladi kvalificirani kadri. Sindikat se zavzema tudi za to, da so delovne organizacije, ki bi imele iz kakršnih koli razlogov odvečno delovno silo, dolžne zagotoviti nova delovna mesta, oziroma poskrbeti za njihovo prekvalifikacijo in zaposlitev. Prav tako je delovna organizacija skupno z družbeno politično skupnostjo dolžna to storiti, kadar se opušta proizvodnja odnosno zaradi nerentabilnosti ukinja delovne organizacije.

Sindikati se bo zavzemal, da čim več šoloobveznih otrok dokonča osnovno šolo. Delovne organizacije naj zahtevajo od vseh mladih delavcev, ki nimajo dokončane osnovne šole, da le-to v treh letih dokončajo in jim pri tem materialno in moralno pomagajo. Poseben poudarek je dan dopolnilnemu znanju vseh zaposlenih, zlasti še strokovnih kadrov.

V vseh večjih delovnih organizacijah je izdelati ustrezne programe za zadovoljevanje kultur-

nih potreb delavcev. Kjer teh pogojev ni, naj se delavci vključujejo v krajevna društva, ki naj jih delovne organizacije tudi finančno podpro.

Sindikati se bo zavzemal za delavce, ki so jim bile zožene ali kršene pravice iz dela.

Sindikati se bo zavzemal, da bi nadomestila za čas bolezni do 30 dni v nobenem primeru znašala manj kot 70 % povprečnega OD v tekočem letu. Sindikati odločno nasprotujejo temu, da se redni letni dopusti koristijo za bolovanje.

Glede organiziranega otroškega varstva se bo sindikat aktivno vključil in prizadeval, da delovne in druge organizacije namenijo v te namene več sredstev.

V vprašanju rekreacije in regresiranja dopustov bo sindikat zahteval, da vse delovne in druge organizacije oblikujejo v te namene sredstva v višini 1,5 % bruto osebnih dohodkov.

Predvideno je, da bi se v občini oblikoval skupen sklad, iz katerega bi se regresirali dopusti po enotnih kriterijih.

Prav tako se bo sindikat zavzemal za to, da se počitniške zmogljivosti združujejo v okviru počitniške skupnosti.

Odločno pa nasprotujejo kakršni koli odtujitvi objektov in naprav za rekreacijo.

Glede interne zakonodaje (samoupravnih aktov) se sindikat zavzema za take norme, ki bodo omogočile kar najširšo demokratičnost in sodelovanje čimvečjega števila zaposlenih pri upravljanju delovne organizacije.

Sindikalne organizacije morajo postaviti zahtevo, da pridejo določbe o sindaktu v statute delovnih organizacij, v katerih bo jasno določena vloga in mesto sindikalne organizacije.

Sindikati bodo odločno zahtevali demokratično delovanje organov upravljanja in se odločno zoperstavili individualnim ali skupinskim vsiljevanjem mnenj in stališč, ki niso v interesu delovnih ljudi.

Sindikati zahtevajo, da se poveča odgovornost članov voljenih organov na vseh nivojih, posebno pa še tistih, ki predstavljajo delovne ljudi v delovnih in drugih organizacijah. Ta odgovornost se mora rezultirati v zastopanju interesov volivcev, posvetovanju z njimi in poročanju istim.

Sindikati menijo, da postoja obveščanje delavcev enega od pogojev uresničevanja samoupravnih pravic delavcev. Zlasti morajo pri obveščanju odigrati glavno vlogo interna glasila, zborniki kolektivov in kontakti voljenih predstavnikov z volivci.

Sindikati se vključujejo v priprave za drugo občinsko konferenco samoupravljalcev, ki bo v Žalcu in na II. kongres samoupravljalcev Jugoslavije.

V zvezi s sprejetimi stališči in sklepi je bil sprejet tudi akcijski program za izvajanje le-teh.

F. Ivančič

(Nadaljevanje z 11. strani)

Če posojilojemalec kredita ali posamezne anuitete ni vrnil v roku, ki je določen s kreditno pogodbo, potem mora HKS opomniti posojilojemalca s priporočenim dopisom ter postaviti rok za poravnavo izostale obveznosti. Če potem HKS ugotovi, da posojilojemalec ni poravnal izostale anuitete ali celotnega kredita zaradi izrednih dogodkov (naravne nesreče, bolezni itd.) lahko kreditni odbor sporazumno z zavarovalnico odloži plačilo posameznih anuitet.

Če pa dolжник ni poravnal zapadle obveznosti (anuitete) niti v roku, ki mu ga je kreditni odbor oz. HKS postavila v opominu, mora najkasneje v 15 dneh obvezno pisмено obvestiti o tem zavarovalnico.

Po prejemu takega obvestila bo zavarovalnica pisмено obvestila HKS ali vztraja, da mora HKS vložiti tožbo proti posojilojemalcu. Če zavarovalnica odloči, da je treba vložiti tožbo, potem mora HKS najkasneje v 30 dneh po prejemu njenega obvestila vložiti tožbo. Nato pa HKS s cesijo odstopi tožbeni zahtevek zavarovalnici, zavarovalnica po-

vrne škodo HKS v višini zavarovanega pokritja in sama potem vodi pravdni postopek proti posojilojemalcu na povračilo škode, ki jo je utrpela.

To so bistvene dolžnosti in obveznosti možnosti zavarovanja kreditov brez porokov.

To zavarovanje pa je možno samo za kratkoročne in srednjeročne kredite za kmete-zasebnike. Za potrošniške kredite in za kredite delavcem Kombinata v stanovanjske namene pa zavarovanje še ni možno in morajo biti poroki. Čim pa bomo sklenili tak pogodbno z zavarovalnico še za te vrste kreditov, pa bomo o tem bralce našega lista obvestili.

Kmetje naj sedaj pri najemanju kreditov pri naši HKS presodijo sami. Ali bodo šli na zavarovanje in plačali določeno premijo ali pa nudili kreditno sposobne poroke kot dosedaj. Dana je prosta izbira vsakomur. Kdor se odloči za zavarovanje, mora izpolniti vse pogoje, ki so v tem članku navedeni, kdor pa bo šel na poroke, pa bo moral kot doslej pripeljati poroke, ki mu bodo jamčili za dano posojilo.

Ivan Brišnik

KMETIJSKI KOMBINAT ŽALEC razpisuje naslednjo

JAVNO LICITACIJO

stanovanjske hiše v Vojniku št. 185 s funkcionalnim zemljiščem (bivše Kovačevo). Hiša je pritlična in obsega kuhinjo, štiri sobe, vežo, stranišče in prostor predviden za kopalnico. V hiši je električna napeljava in vodovod.

Javna licitacija bo dne 18. 11. 1970 ob 8. uri pri hiši v Vojniku št. 185.

Izključna cena stanovanjske hiše je din 30.000,00 in funkcionalnega zemljišča din 13,00 za m².

Razen kupnine je kupec dolžan plačati vse ostale stroške in eventualni davek od nepremičnin.

Vse ostale informacije lahko dobite na naši upravi soba št. 21/II v Žalcu.

OBISK PREDSTAVNIKOV FIRME FRUGOREX

Predsednik in ustanovitelj firme Frugorex Paul Nicolai iz Gorsema v Belgiji je s sodelavci obiskal v dneh od 19. do 21. oktobra kot gost poslovnega združenja »Styria« naš kombinat, KK Ptuj, AK Maribor in obrat Slovenija vino v Ormožu.

Gostje so si pri nas ogledali Hmezad, Mirozan, Hladilnico in DE Kmetijstvo Radlje ob Dravi.

NAJVAŽNEJŠI PREDPISI O RAVNANJU Z VOZILI IN NJIH OPREMI

Prometna varnost na naših cestah

Krvni davek, ki ga na naših cestah vseh vrst terja razvijajoč promet, je iz dneva v dan večji. Stolpci naših časopisov in TV ekrani so polni žalostnih novic o tragičnih nesrečah, ki se čedalje pogostejše dogajajo. Med glavne vzroke teh nesreč vsekakor lahko štejemo nepremišljenost, neupoštevanje prometnih predpisov, neznanje, neustreznost cest in vinjenost. Če upoštevamo, da hitre ceste še ne bo kmalu, bo promet na vseh naših cestah še veliko večji.

Če hočemo, da število prometnih nesreč in s tem število žrtev ne bo tako strahotno naraščalo, se moramo vsakokrat ko se vdememo v kakršnokoli vozilo, pa tudi peš ali z vprego, zamisliti in čutiti odgovorne, da s svojim ravnanjem ne povzročamo ali pomagamo povzročiti nesreče ali kritične situacije. Zaradi tega je važno, da poznamo vsaj glavne predpise, ki na cesti urejajo promet in se zavedati, da k varnemu prometu lahko prispevamo predvsem mi sami s svojim ravnanjem.

Na drugi strani pa želimo opozoriti organe v krajevnih skupnostih in podjetjih ter vse ostale faktorje, da je potrebno pričeti urejati promet na našem področju načrtno in sodobno ter za to zagotoviti potrebna sredstva.

Mislimo, da je res skrajni čas in da mora biti vsakomur jasno, da ni vse le asfalt na vozišču, temveč morajo biti na glavnih križiščih cest I. in II. razreda vsaj trije pasovi (za zaviranje v levo), ob voziščih utrjene bankine, označbe na cestah ter ustrezna prometna signalizacija. Poleg asfaltiranega cestišča morajo vsekakor biti urejeni tudi ostali prometni objekti.

Pogosto pa prav tako prometno neurejene asfaltirane ceste na življenje in imovino, pač pa je

ta v neznanju, dirjanju in objestnosti in vinjenosti. Zato lahko zasledimo v časopisju zapise, kot so: »križišče smrti« in kaj bi še vse našteval. Dokler bo temu še tako, potem nam ne preostane drugega kot opozarjanje in vzgajanje udeležencev v prometu. Če uporabim izraz »udeleženec v prometu« potem pomeni, da je to vsak, ki vozi kakršnokoli vozilo ali se pelje v njem, ki žene ali jaha žival ali gre po cesti kot pešec. To pomeni, da smo to mi vsi od najmlajšega do skoro najstarejšega občana.

Prometna vzgoja je v naših šolah že dosegla nivo, ki je zahvaljujoč trudu pedagogov kar zadovoljiva. Z namenom seznanjanja občanov pa občasno organizirajo komisije za varnost prometa zvezne in republiške akcije, ki potem u časopisih, RTV in drugih sredstvih obveščanja opozarjajo (sicer v določenih časovnih obdobjih) na najbolj nevarna obdobja za posamezne vrste vozil, pešcev in drugih uporabnikov cest.

Tako je potekala od 17. 10. — 31. 10. zvezna akcija pod naslovom Za večjo varnost »kolesarjev in vprežnih vozil v prometu«, katere prvi del bo prvenstveno opozorilnega značaja, medtem ko bo drugi del predvsem represivnega (kaznovalnega) značaja. V tej akciji se polaga važnost na

vožnjo koles in vprežnih vozil. Ker večina ni seznanjena s predpisi, bi naštel najprej predpise, ki določajo ravnanje z vozili in opremo vozil (po različnih zveznih in republiških zakonih ter pravilnikih).

Vprežna vozila. Voznik vodi vprežno vozilo, kadar dela to z vozila ali če vodi živino tako, da gre pred njo ali ob njej. Ponoči oz. ob zmanjšani vidljivosti (megla, naliv) mora imeti vprežno vozilo na svoji levi sprednji strani belo, na zadnji strani pa rdečo luč, ki morata biti tako nameščeni, da sta popolnoma vidljivi in sicer bela luč od sprednje ter rdeča luč od zadnje strani na razdaljo najmanj 150 m pri dobri vidljivosti (lahko združimo v eno luč). Poleg tega mora imeti vprežno vozilo dve mačji očesi (kaladioptra) rdeče barve, simetrično nameščena na zadnji strani vozila. Le-ti mačji očesi morata biti ponoči pri dobri vidljivosti, osvetljeni z dolgimi lučmi, motornega vozila, vidni na razdaljo najmanj 100 m. Površina mačjega očesa (kaladioptra) mora meriti najmanj 20 cm² in ne sme biti nameščena manj kot 0,3 metra in ne več kot 1 m od površine ceste. Razdalja med katadioptri mora znašati najmanj 0,5 m.

Prehod preko ceste, ki je rezervirana za promet motornih vozil in vodi preko železniške proge, nalaga vozniku, da živino vodi. Razdalja med dvema vprežnima voziloma mora znašati na cesti najmanj 50 m. Na cestah I. in II. razreda je prepovedan promet za vprežna vozila od prvega mraka do popolne zdanitve (Vojnik—Zajarovnik, Trnava—Logarska dolina ter Arja vas—Velenje—Dravograd) v času tu-

ristične sezone od 30. 4.—30. 9.

Prav tako je promet prepovedan na teh cestah v turistični sezoni za tovorna motorna vozila in traktorje ob sobotah in dnevih pred prazniki od 12. do 22. ure in ob nedeljah ter praznikih.

Na cesti I. reda od Dobrteše vasi do Petrovč je promet prepovedan za kolesarje in kolesa s pomožnim motorjem, voznike vprege in traktorja. Za ta vozila je zgrajena obvozna cesta, ki vodi mimo tovarne Aero, Šempetra, Roj, Vrbja mimo Montane in Novoga Celja do Petrovč. Tudi na ostalih odsekih priporočajo prometni organi večjo uporabo obvoznih cest predvsem voznikom vprege.

Kolesarji ne smejo voziti drugače, kot le drug za drugim in to po skrajni desni strani vozišča. Pri tem se ne smejo držati za drugo vozilo in ne voziti tako, da zmanjšajo stabilnost vozila ali ovirajo promet (razni neprimerni predmeti na kolesu). Kadar kolesar hodi poleg kolesa, se smatra kot pešec in hodi po levi strani ceste.

Kolesa (bicikli) morajo imeti belo luč na sprednji strani, ki sveti do 40 m daleč, na zadnji strani rdečo luč in mačje oko s površino 20 cm², če nima posebnih zadnjih luči. Prav tako mora kolo imeti vsak pedal označen z rumenimi ali oranžnim refleksnim steklom, zadnjo in sprednjo zavoro ter zvonec.

Voznik kolesa ali kolesa s pomožnim motorjem sme voziti na sedežu pred sabo le otroke do 7 let starosti. Voznik motornega kolesa pa sme voziti le starejše osebe od 7 let na sedežu tako, da okobali (objame) vozilo. Na

(Nadaljevanje na 14. strani)

DELO AKTIVOV MLADIH KMETIJSKIH PROIZVAJALCEV

V četrtek, 1. 10. 1970 je imel odbor mladih kmetijskih proizvajalcev pri KK Zalec DE Koooperacija svoj prvi sestanek v letošnji jesenski sezoni. Predsedniki aktivov, ki sestavljajo odbor, so postavili za letošnjo zimsko sezono zelo pester program.

Za prvo in najvažnejšo nalogo so postavili organizacijo prireditve »Kaj več o kmetijstvu«. To bo po vrsti druga taka prireditve, želijo pa, da bi postala tradicionalna in bi jo prirajali vsako leto. Na letošnjo oddajo, ki bo predvidoma v prvi polovici januarja 1971, nameravajo povabiti tudi tekmovalno ekipo iz DE Šmarje in ekipe iz nekaterih sosednjih kmetijskih organizacij.

Poleg te centralne prireditve bodo po aktivih organizirali še več podobnih oddaj, kjer bodo mladi proizvajalci merili znanje iz kmetijske prakse.

Življenje v aktivih bodo popestrili tudi s predavanji in razgovori o različnih vprašanjih, ki zanimajo mlade ljudi.

Kmečka dekleta se močno zanimajo za kuharske in šivilske tečaje. Aktivni so si postavili nalogo, da bodo tudi pri tem poskušali zadovoljiti željam čim večjega števila deklet.

Na sestanku so govorili tudi o vstopu nekaterih aktivnih članov v vrste ZK. Člani odbora so mnenja, da bi s tem še močneje utrdili svojo vlogo v našem družbenem življenju.

Želimo jim, da bi postavljene naloge čim bolj opravili in s tem opravičili zaupanje, ki ga uživajo pri naših samoupravnih organih in pri vodstvu podjetja.

S. L.



Koder ni tolkla toča so vinske gorice po kozjanskem natočile obilo mošta, ki že da čutiti dober okus in moč

VZORNO STANOVSKO SODELOVANJE

Letošnje pomanjkanje obiralcev hmelja je marsikomu povzročilo kup preglavic. Tako je bilo letos tudi z nami. Ze 16 let smo dobivali 25 obiralcev iz enega kraja. Letos pa sta prišla le dva. Tudi od druge osem članske skupine ni bilo nobenega. Kaj čemo storiti? Našo veliko stisko je opazil sosed Mahor Franc iz Paríželj. Od svoje ne preveč številne skupine obiralcev nam jih je odstopil deset. Z njimi, sosedi in sami smo uspeli pravočasno obrati ves hmelj. Pri oddaji je bilo vseh 61 bal prve vrste.

Ker je opisan primer verjetno edini letos med hmeljarji, čutim prijetno dolžnost, da se sosedu Mahor Francu javno za valim za razumevanje in pomoč.

Jakob Marovt
Paríželj

OBIŠČITE NAŠ VW - SERVIS

V STROJNI POSTAJI ŽALEC

(Nadaljevanje s 13. strani)

prtljažniku ni dovoljeno prevažati ljudi.

Ti vozniki ne smejo sedeti izven sedeža, vsaj z eno roko morajo držati balanco, opirati morajo noge na pedala in ne kakorkoli zmanjševati stabilnost vozila s prevažanjem predmetov; le-ti ne smejo presegati širine 1 m in dolžine več kot 0,5 m² zadnje strani vozila in ne onemogočati dajanja potrebnih znakov z rokami. Prav tako je važno omeniti, da po cestah ne smejo voziti otroci koles brez potrebnega znanja.

Najbolj pogosti prekrški kolesarjev pa so vsekakor vožnja brez luči, zavor in seveda vožnja v vinjenem stanju. Za vse voznike velja še vedno pravilo: »Kadar voziš, ne pij, kadar piješ, ne vozi!« To velja prav tako za voznike vprege in kolesarje, še celo vinjeni pešci povročajo hude nesreče. Marsikatero človeško življenje še ne bi bilo pod rušo, če bi se vsi držali teh pravil.

Traktorji in prikolice.

Kmetijski traktor je, vozilo, ki na ravni cesti ne more razviti hitrosti več kot 30 km na uro in ima dve osi ter kolesa s pnevmatikami. Traktorji, ki razvijajo večjo hitrost kot 30 km na uro, morajo imeti enako opremo kot ostala motorna vozila.

Kmetijski traktor mora imeti brezhibno delovno in parkirno zavoro. Zavore so lahko le na dveh kolesih iste osi, vendar mora biti zavorna sila enakomerno razporejena na obe kolesi. To vozilo ima lahko le zasenčene luči (do 40 m), luči za označevanje vozila, zavorne luči, smerne kazalce, luči za osvetljevanje registrske tablice in katadioptra (mačje oči) rdeče barve. Vse te naprave morajo biti pravilno nameščene. Smerni kazalci, zavorne luči, luči za označevanje vo-

zila morajo biti ponoči pri dobri vidljivosti jasno vidljive na razdaljo najmanj 300 m. Utripanje smernega kazalca mora znašati 90 period v minuti (dopustno 90 ± 30-krat v minuti). Luči morajo biti pravilno nameščene, in sicer največ 0,4 m do zunanjega roba vozila. Nobena luč za označevanje ne sme biti nameščena nižje kot 0,4 m. Luči na sprednji strani vozil ne smejo prekoračiti 1,55 m, na zadnji strani pa 1,90 m. Na vlečnih vozilih z dvema sledema morata biti nameščena na zadnji strani vozila dva okrogla kaladioptra rdeče barve z najmanj 20 cm² odsevne površine. Kaladioptra ne sme biti nameščen višje kot 1,20 m in ne nižje kot 0,3 m (ostale mere so iste).

Kmetijski traktor mora imeti svetlobni ali zvočni signalizator za kontrolo smernih kazalcev, če voznik ne more direktno videti vsaj en smerni kazalec z vsake strani vozila. Nadalje mora traktor imeti napravo za zvočne signale in napravo za odvajanje izgorelih plinov (vse v mejah predpisov). Ako je na traktor montirana zaprta kabina, mora imeti na levi strani dovolj veliko vzvratno ogledalo, ki omogoča vozniku pregled ceste in prometa za traktorjem. Šipa mora biti iz varnostnega stekla dobre prozornosti. Poleg tega mora biti nameščen brisalec stekla. Traktor težji kot 0,35 tone mora imeti prestavo za vzvratno vožnjo.

Prikolica — z največjo dovoljeno težo ne več kot 0,75 tone je lahko brez zavornega sistema, če je teža vozila najmanj 2-krat večja od skupne teže priklopnega vozila. Prikolica večje teže pa mora imeti delovno in parkirno zavoro na eno os, (prikolicam, katere bodo izdelane po 1. 1. 1972 bodo morale imeti zavore, ki bodo delovale na vsa kolesa). Prikolica, pri kateri največja dovoljena teža ne presega 1,5 tone,

z izjemo polpriklopnika, je delovna zavora lahko izvedena z (vztrajnostno — naletno) zavoro. Če hitrost ne presega 30 km/h lahko imajo inercijsko zavoro prikolice do 3,5 tone največje dovoljene teže. Pri teh vozilih mora biti nameščena pomožna križna zveza (veriga in podobno), ki prepreči zavijanje v stran ali padec na tla, če se zveza pretrga.

Za prikolico, pri kateri največja dovoljena teža ne presega 1,5 tone oz. pri katerem največja dovoljena teža ne presega največje dovoljene teže kmetijskega traktorja in obvezna delovna in parkirna zavora. Druge prikolice, ki jih vlečejo kmetijski traktorji pa morajo imeti delovno in parkirno zavoro (kot zgoraj).

Izjemoma ni potrebna zavora na priklopnikih kmetijskih traktorjev, če so bili vključeni v promet pred 2. 7. 1970.

Pogoj pa je:

— da vleče traktor en priklopnik;

— da največja dovoljena teža ne presega 5 ton;

— da se traktor s priklopnikom ne premika po cesti z večjim vzdolžnim nagibom kot 5 %.

Na zadnji strani prikolic morajo biti nameščene zavorne luči, luči za označevanje vozila (rdeče), smerokazi in luči za osvetlitev registrske tablice. Poleg tega mora imeti na zadnji strani dva kaladioptra (mačje oko) trikotne oblike s stranico najmanj 0,15 mm rob obrnjen navzgor. Na sprednji strani pa dva okrogla katadioptra bele barve. Višina teh teles ne sme biti nižja kot 0,3 m in ne presegati 1,2 m; vse ostale mere so iste kot pri vlečnem vozilu. Vsako motorno in priklopno vozilo, razen motornega kolesa, mora imeti nameščene na zadnjem kolesu zavesice iz elastičnega materiala za 5 cm širše od pnevmatik.

Vsa zgoraj navedena oprema vozil se smatra za registrirane traktorje. Pripravljajo izdajo novega republiškega zakona o varnosti prometa, ki bo pa zopet prinesel nekaj novosti. Predvsem lahko pričakujemo rešitev kategorizacije traktorjev oz. registracije. Predlogi so različni, vendar pri tem upoštevajmo, da mora traktor biti v vsakem primeru tehnično brezhiben in pravilno opremljen z ustrežno opremo, kot je zgoraj navedeno.

Spomnimo se samo številnih primerov smrtnih ali drugih težkih nesreč, predvsem s traktorji. Že prvi Unimogi so terjali človeške žrtve. Ako pa samo bežno prečitamo časopise, vsaj vsak teten zasledimo, da je veliko nesreč tudi s traktorji in prikolicami. Pri tem ne smemo pozabiti, da je vožnja brez ustreznega voznškega izpita še toliko bolj nevarna. Tudi odgovornost (s tem tudi kazni) je v takem primeru nesreče hujša.

Vožnja v vinjenem stanju ter tako povzročena nesreča se tudi strožje obravnava. Poleg tega

ugasne zavarovanje (kasko) oz. se izterja od krivca.

Poseben problem na cestah naš stanje v jesensko-zimskem času ko se spremenijo vozni pogoji. Nastopom dežja, megle, snega in poledice se mora spremeniti tudi tehnika vožnje in poostri previdnost na cestah. Tako bo od 1. 11. do 31. 1. 1971 potekala zvezna akcija pod geslom »Življenje ima prednost!« V tej akciji bo poudarek predvsem na spremenjenih voznih pogojih, na previdnosti, obzirnosti in strpnosti. Nadalje na brezhibnost vozil: zavore, luči, kretni mehanizem in gume (guma mora imeti najmanj 1 mm globoke profile, ne sme videti platno. Na eni osi morajo biti enake gume).

V tej akciji bo še poseben poudarek na bolj previdno prečkanih cest, opozorilo otrokom, na cestah ni igrišče (sankanje, kepjanje), saj vemo, da je promet našel svoje mesto tudi v najbolj oddaljenih krajih.

Na koncu bi morda še opozoril na nepreglednost pri izvozi iz dvorišč, hiš, nepregledne ovirke, žive meje in sadno drevje na križiščih, postavitve raznih prometnih znakov in podobno. Predvsem bi na to rad opozoril še k operante, ki čuvajo iz različnih vzrokov (tradicija in podobno) navade, da bi z odstranitvijo takšnih ovir očuvali marsikatero človeško življenje ali invalidnost, morda celo prav svoje in svojih najbližjih. Casi in navade ljudi se spreminjajo, motorizacija in mehanizacija je na nezadovoljstvom pohodu. Poskušajmo se tu s te strani vživeti v to dobro in trudimo se za svoje dobro in ostalih soljudi vživeti v do prometa, ki nam ga prinaša. Poskušajmo biti disciplinirani in ne negodujmo, kadar nas milnik kaznuje za našo nevednost ali malomarnost (čeprav je huda željo, da se drugič ravnamo predpisih.

J. V.



Kooperant Franc Rančigaj Gomilskem ob preprosto pripravi za sortiranje kromja in polnjenje v vreče

RAZGOVOR S KOOPERANTI...

Prelep jesenski dan proti koncu oktobra me je izvalil iz pisarne na potepanje na kolovoze med njive, kjer so marljivi kooperanti hiteli puliti korenje in spravljati peso ter že precej redko repo. Med njimi, zapoznelimi sejalc ozimne pšenice in požigalci hmeljevine sem iskal izvirne motive za Hmeljarja. Z vsemi je bil razgovor prijeten, saj nam je mali narava nasula vseh svojih dobrot toliko, da smo ji lahko hvaležni, poleg tega pa še streže z lepim

zelo delaven in vsako delo mu izda. To se pozna na kmetiji, ki iz leta v leto spreminja svojo podobo: obnovil in povečal bo hlev, podrl razmajane šupe in spravil skuho, drva in drobnarijo pod eno streho, pomladil in selekcioniral čredo. Vse to mu bo delno pospešila nova tehnika kreditiranja. Pri delu mu je v pomoč Ferguson, pa tudi konja še ne namerava dati od hiše.

»In kako je bilo letos z obiralci?« me je zanimalo.



Kooperanti odvažajo luščine oluščene fižola od obiralnih strojev in jih bodo uporabljali za steljo

vremenom, da bo tudi zadnji pobiralec in sejalec opravil svoje delo z lahkoto.

Kar mimogrede sva se s Franjem Uranjemkom ustavila pod mogočno še vso zeleno lipo na dvorišču Mošnikove domačije v Ponorju. Gospodar Anton — kličejo ga Tonči — je stopil iz hleva in že smo bili sredi pogovora.

»O, razstava vzorcev hmelja mi je bila zelo všeč. Tudi svoj vzorec sem našel in kar verjeti nisem mogel, da sem zanj prejel prvo mesto in tako veliko priznanje. Žal, vabila za nedeljsko podelitev nisem prejel samo jaz, ampak jih vabila, kolikor vem, ni prejelo več,« nama je kot v opravičilo malo prizadeto pojasnil Tonči.

Med ogledom nove sušilnice nama je razlagal, da je skladišče obil znotraj z lesenitom od zabojev, ki jih je dobil v TT Prebold, da je skladiščni prostor pri tako visokih donosih hmelja že premajhen in je hranil hmelj drugje. Na 80 arih je dosegel donos čisto blizu 23 q hmelja na hektar. Poleg tega pa še ima 20 arov hmeljev. Te želi likvidirati in s sosedom Natekom postaviti večjo žičnico.

Na 10 ha kmetiji, ki ima 5 ha obdelovalne zemlje, je od takrat, ko mu je umrla žena, sam z devetletnim sinom in teto. Tonči je

»S temi nimam nobenih težav. Že 19 let prihajajo iz Voče in upam, da še bodo. Način prehrane jim prilagodim, zjutraj dobijo žganje pa jabolčnika kolikor hočejo. Zakaj bi jim ga ne privoščil, ko ga itak ne moremo prodati,« mi je na kratko odgovoril Tonči.

Teta, ki gospodinji je vneto pripovedovala, kako so na vasi videli razstavo vzorcev hmelja po televiziji in slišali, da je Tonči dobil najvišje priznanje »zlati storžek«.

Ob slovesu pa je Franjo dejal: »Tonči, te dni bomo sklicali sejo sveta kooperantov v Taboru in nanjo povabili Zofijo Maloprav iz Tabora, ki je prejela srebrno plaketo, Kranjca iz Kaple, ki je prejel bronasto in seveda tebe. Ob kramljanju in skromni zakuški se vam bomo skušali oddolžiti za spodrselj in vam v domačem krogu slovesno podeliti plakete in priznanja.«

IN DELAVCI...

Vsi se še dobro spominjate v Vrbju stare mešalnice krmil, mliha, oz. ene izmed prvih elektrarn v Savinjski dolini.

(Nadaljevanje na 16. strani)

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujemo delovni skupnosti Kmetijskega kombinata Žalec, posebej pa še zlasti kolektivom Finančnega centra, PE Vransko in Gomilsko, za resnične izraze sožalja in sočustvovanja ob smrti naše dobre in tako ljubljene mame Frančiške BRIŠNIK.

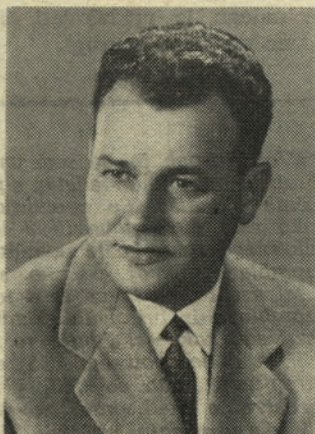
Posebej se zahvaljujemo za darovane vence in zadnji poklon v tako velikem številu in spremstvo na njeni zadnji poti. Bili ste nam v veliko tolažbo v tistih težkih dneh. Se enkrat najlepša hvala vsem in vsakomur posebej.

Ivan Brišnik in vsi Brišnikovi

VELIKANJE IVO V SLOVO

V soboto 17. oktobra je umrl naš sodelavec Velikanje Ivo, dipl. ing. agronomije, iz delovne enote Kooperacije.

Odšel je od nas tiho, kakor je živel v trenutku, ko je bil potreben kolektivu, družini in prijateljem. Mnogo je pustil nedokončanega v kolektivu v katerem je živel in si pridobil izredno zaupanje zaradi mirnosti, skromnosti in velikodušnosti.



Rodil se je 11. 6. 1925 leta v Paračinu v Srbiji, kjer je bil zaposlen njegov oče. Že v mladih letih je spoznal vse krivice in težave, ki so bile za malega človeka tako krute. Že v otroških letih je spoznal, da mora biti življenje drugačno, lepše, plemenitejše; začel se je opredeljevati za napredne ideje; za ideje, ki naj bi prinesle lepše in plemenitejše življenje.

Zato mu tudi okupacija ni prizanesla, kljub temu, da je imel ob začetku vojne samo 16 let. Leta 1944 je postal

borec NOV, malo pozneje član SKOJ in avgusta 1945 tudi član partije. V NOV je bil ranjen in za hrabrost tudi odlikovan. Leta 1946 po demobilizaciji ga je pot vodila v Celje in Ljubljano, kjer je nadaljeval s študiji. To so bila leta napora, dela, samopremagovanja, kajti pripadal je generaciji, ki je odrasčala v času, ko je vse psihične in telesne sposobnosti posvetil cilju, da bi bodoči rodovi zaživel bolj sproščeno življenje, kot je bilo naklonjeno njemu.

V času po diplomu leta 1957 je bil zaposlen vsa leta v kmetijstvu, od kmetijske poslovne zveze v Celju, do kmetijske šole v Vrbju kot vzgojitelj mladih kmetijskih kadrov, kmetijskega kombinata Šentjur in na osnovi gospodarsko tehnične pomoči je odšel v Tunizijo, da bi tudi tam razdal sebe in svoje znanje.

Zadnji dve leti, ko je bil zaposlen v našem podjetju v Vojniku in Petrovčah, si je znal s svojim delom pridobiti iskrene sodelavce, ki so ga zelo cenili. Posebno pa so cenili njegova prizadevanja kmetje na področju Petrovč.

Nerad je govoril o sebi in o svojem delu. Ni se hvalil za podvige v preteklosti, tako vzporedno nam je objasn timer, kje je bil udeležen, ko se je kovala naša bodočnost, da smo zaključevali, da je preskromen.

Kljub svojemu napornemu delu je še vedno našel svoj smisel in skrb za družino, kateri se je ob prostem času ves posvetil.

Odšel je od nas mnogo prezgodaj, da bi s svojim znanjem oplemenitenim s prakso pokazal svoj višek v poslednosti in skromnosti.

Naj mu bo lahka zemlja slovenska po kateri je toliko časa hrepenel.

Kmetijski kombinat
Žalec

PISMA BRALCEV

MOJE VESELJE

Najprej se naj predstavim. Sem vaš kooperant iz Imenega in prejemam in tudi berem list Hmeljar. V njem je tudi vabilo, da naj dopisujemo.

Vsakdo ima svojega konjička in tako ga imam tudi jaz. Zelo rad pišem pesmi in črtice. Če mi med delom čas dopušča, vzamem iz žepa vedno pripravljen papir in svinčnik in beseda kar sama steče.

Pred dnevi sem napisal dve pesmi in jih pošiljam v prilogi. Če imate v Hmeljarju kaj prostora, bi bil zelo vesel, ako bi objavili vsaj eno.

Imam le 4 razrede osnovne šole. Zato mi ne zamerite, če pesmi niso ugledane.

Lep pozdrav!

Anderlič Alojz

Zemlja moja

Zemlja moja zapuščena,
se otožen glas iz prs izvije
in v očeh je grenka solza,
ki po velem licu lije.

Na srce mi bridka žalost pada,
nad bližnjim poljem pa oko zastane.
Trpim, ker gledam njive moje,
njive rodovitne nezorane.

Oh, da moč se meni vrne,
zopet žito njive bi rodile.
Rožce, travice zelene
mlade b'le bi pokošene.

Da očistim trsje od plevla.
Moja pesem bi donela:
ljubim tebe zemlja moja,
vrni se sinko, naj bo tvoja!

(Nadaljevanje s 15. strani)

Vsi tudi veste, kakšne luknje so to bile z nemogočimi delovnimi pogoji. Tam je danes centralno skladišče za kombinat in konsignacijsko skladišče. Obiščite ga, pa vam ne bo žal. Tako kot je popeljal mene, bo tudi popeljal vas skozi skladišča in nadstropja agilni skladiščnik Jože Podobnik. Ni kaj reči! Kapo dol pred takim redom in evidenco. Sam sem dobro poznal staro mešalnico in skoraj nisem mogel verjeti: razkladalna rampa, nakladalna rampa, dvigalo, vozički za prevoz blaga, sanitarije, lastna centralna kurjava, v skladišču pa takšen red, da je vse, kot pravi Podobnik sam, vedno pripravljeno za inventuro. »Red in pregled morata biti, drugače bo lje, da nas ni,« pravi Jože.

V kleti, kjer so skladiščeni strupi v dozah in steklenicah, vedno brni ventilator, zato je zrak svež in povsod minimaksi. Vse odgovarja predpisom in še bolj zdravstvenemu stanju delavcev, ki tu delajo, in potrebi v primeru požara.

»Velik uspeh je, da sem uspel zbrati vsa zaščitna sredstva s priročnih skladišč. Se spominjate, kako smo hitro nabavili 2 tona bakrenega apna, ko je zmanjkalo cuprablaua. Sedaj pa, ko sem zbral vse to, pa imam še 4 tone cuprablaua iz priročnih skladišč. Jaz vem, kako je. Fantje so mislili, da bo potrebno še eno škropljenje, zato so tisti, ki so sredstvo še imeli, prav tako pravili, da ga nimajo, kot tisti, ki ga v resnici niso imeli. Vsi pa poznajo učinek enega in drugega.

Poglejte to sredstvo! Potekla mu je doba uporabe. Poslal sem ga nazaj v tovarno, tam so ga predelali, obnovili in ga mnogo ceneje vrnili, kot je nabavna cena. Tako smo pridobili več starih milijonov.

Temu zaščitnemu sredstvu pa ni pomoči — je pokazal na druge zaboje — občinski inšpektor ga je prepovedal, v tovarnah ga ne obnavljajo. Mi to zažgemo, ker je najmanj škodljivo,« mi je med ogledom pripovedoval Podobnik.

Lep pozdrav

urednik

LJUDSKE NAPOVEDI

Je macesen še kosmat
sneg bo šel še spat.

Je lepo, ko je Andrej,
vreme do božiča bo naprej.

IZREKI

Z lastnimi žulji je malokdo
obogatel.

Ne grajaj, preden nisi preiskal;
najprej preišči stvari in potem
posvari!

Računalniki imajo eno glavno
napako: da povedo oslu, da je
osel.

200 LET HMELJARSTVA V VOJVODINI

Hmeljarji Vojvodine so v začetku oktobra praznovali 200-letnico hmeljarstva. Vse svečanosti so potekale v središču njihovega hmeljarstva Bačkem Petrovcu.

Na svečani seji so po referatu o razvoju hmeljarstva podelili zlate plakete in diplome najzaslužnejšim organizacijam in posameznikom.

V Narodnem muzeju so organizirali razstavo, ki je prikazala razvoj hmeljarstva v Vojvodini in obšli novo skladišče hmelja.

Svečanosti so povezali s športnimi in kulturnimi prireditvami.

Delitev dela

Na zvezni konferenci o vasi, kjer so zelo živahno razpravljali o kmetijstvu, so bili samo dva ali trije kmetovalci. Njihova naloga je pridelovati žito, slamo pa mlatijo drugi.

Od enote do enote

V DE Hladilnica so uvedli pismeno predajo dela strojnikov na dežurstvu. Le-to obsega stanje vrat, komor in ostalih naprav in čistoče v hladilnici. Enega delavca nameravajo poslati na tečaj v Jugostroj, kjer se bo usposobil za strojnika. Želijo tudi obiskati hladilnice na Južnem Tirolskem, če jim bo ekskurzija odobrena.

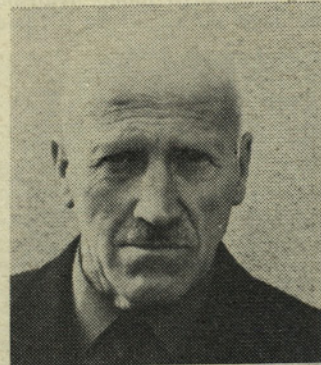
V DE Gozdarstvo so ugotovili, da DE Kmetijstvo Smarje ni odvajala sredstev od vrednosti gozdov za regeneracijo. Sklenili so, da bodo celotni dohodek od lesa za letošnje leto prenesli iz DE Kmetijstvo Smarje na DE Gozdarstvo Polzela. Primanjkljaj pa bo poravnala DE Gozdarstvo iz lastnih sredstev.

Sklenili so, da se z ozirom na vloženo delo in trud za 29. november razdeli delavcem ena povprečna mesečna plača na račun dobička za leto 1970, da bodo nabavili za delavce čevlje, obleke, dežne plašče in kratke bunde, da bodo kupili dve motorni žagi brez vibracij znamke »Jonnseser« in odobrili prispevek za rekonstrukcijo gozdne ceste Prešnik—Sentjungert v višini 3.000 din ter o ureditvi gozdne vlake v Mali Reki.

V DE Skupne službe je imenovala komisijo za letni popis osnovnih sredstev in drobnega inventarja. Člani sveta so vprašali, kdaj se bodo glede na zvišane življenjske stroške povečali tudi osebni dohodki. Odgovor so jim zagotovili na prihodnji seji.

V SPOMIN

Poševni sončni žarki, šelesteče listje pozno jesenskih barv, otožno razpoloženje ob dnevu mrtvih in na novo odprte duševne rane ob spominu na ljubljene svojce so nas spremljali drugega novembra popoldne, ko smo sklonjenih glav pospremili iz Pongraca na griško pokopališče posmrtnih ostanke našega kooperanta LUDVIKA KUDER.



Pestra je bila njegova 71-letna življenjska pot in preveč prostora bi zavzelo naštevaje vsega, kar je doživel in dobrega storil. Omejujem se na najvažnejše. Že kot mlad fant se je spoznal s hmeljem, z vsemi težavami in slastmi, ki jih hmeljarju povzroča ta grenka roža. In prav njej je zapisal vse svoje življenje.

Že v bivši Jugoslaviji je postal kot agilen kmet in hmeljar banovinski svetnik. Mnogo je pripomogel k izdaji hmeljskega zakona. Za njegovo nesebično delo ga je že bivaša jugoslovanska vlada odlikovala z enim najvišjih takratnih odlikovanj »Ordenom Svetoga Save«. Kot domoljub in zaveden Slovenec je tudi med okupacijo vedel, kje je njegovo mesto. Prav živo so njegovo delo med NOV opisale besede, ki mu jih je v poslednji pozdrav izrekel govornik ob odprtem grobu. Ugleden hmeljar s Polzele Pongrac Turnšek pa je poudaril velik delež pokojnika pri povojnem delu v hmeljarstvu, pri gradnji Hmezada in ustanovitvi in gradnji Inštituta za hmeljarstvo v Zalcu. Sodeloval je v raznih hmeljarskih odborih in s prispevki o hmeljarstvu sodeloval v raznih revijah, časopisih, predvsem pa v Hmeljarju.

Ohranili ga bomo v trajnem in lepem spominu.

KK Zalec

DE Kooperacija
Hmeljar



Hmeljar

»Hmeljar« izdaja delavski svet Kombinata, ureja uredniški odbor: predsednik: Kač Karel; člani: Wagner Marija, dipl. inž. agr.; Klančnik Jože, Gubenšek Anton, dipl. inž. agr.; in Kronovšek Ivan. Urednica strokovne priloge Kač Miljeva, dipl. inž. agr. Glavni in odgovorni urednik Vybihal Vili, inž. agr. — Uredništvo je na KK Zalec. Glasilo izhaja v 5.500 izvodih. — Letna naročnina 12 dinarjev. — Tisk in klišei Cetus Celje.

1970/5

PRILOGA HMELJARJA

ČETINA LOJZE

POROČILO Z 20. KONGRESA MEDNARODNEGA HMELJARSKEGA BIROJA V BRUSLJU

20. jubilarni kongres MHB (Mednarodni hmeljarski biro) — prej EHB je bil letos v glavnem mestu Belgije v Bruslju od 4.—7. avgusta.

Kongresa se je udeležilo 221 delegatov in gostov iz 16 držav in 3 kontinentov. Iz posameznih držav članic je bilo na kongresu naslednje število predstavnikov: Belgija 49, Bolgarija 3, CSSR 9, ZR Nemčija 52, Velika Britanija 32, Španija 2, Francija 17, Jugoslavija 34, Poljska 1 in ZDA 5. Kot gostje so se kongresa udeležili še: Avstralija 2, Danska 2, Nizozemska 1, Avstrija 6, Madžarska 3 in DR Nemčija 3.

Kot običajno se je kongres odvijal v zasedanju predsedstva, ekonomske in tehnične komisije ter generalne skupščine.

SEJA PREDSEDSTVA

Predsedstvo se je sestalo na svoji prvi seji že dne 4. 8. popoldne v kongresni palači.

Dnevni red zasedanja je bil naslednji:

1. Imenovanje članov predsedstva
2. Potrditev zapisnika zadnje seje predsedstva z dne 7. 3. 1970 v Parizu
3. Izmenjava mnenj o hmeljnem trgu v državah članicah

sedanji tekst

- Evropski hmeljarski biro (EHB)
- 3/1: kot članice lahko k EHB pristopijo posamezne nacionalne hmeljarske organizacije Evrope
- Sekretariat se nahaja na sedežu EHB in...

Navedene spremembe statuta so potrebne v zvezi s sprejemom ZDA v članstvo MHB. S tem je naša organizacija napravila važen korak. Od organizacije evropskih proizvajalcev hmelja je postala svetovna organizacija ali vsaj sprejela koncepcijo, da to lahko postane.

Ad 5. Predlog za podelitev hmeljarskih odlikovanj je bil soglasno sprejet. Odklonjeni pa so bili dodatni predlogi za odlikovanje II. in III. stopnje s pripombo, da te predloge sprejema predsedstvo na spomladanskem zasedanju. Mnenje predsedstva je, da se zmanjša število odlikovancev, da ne bi prišlo do premočne »inflacije« hmeljskega ordena. Hmeljarski orden je francosko odlikovanje. Francoski predstavnik g. Kaufman, ki je t. im. »veliki mojster« tega odlikovanja je predlagal, da se podeljevanje odlikovanja prenese na MHB. Generalni sekretar pa je bil zadržan, da pripravi pravilnik za podeljevanje hmeljarskega ordena.

4. Predlog spremembe statuta v skladu s sklepom predsedstva z dne 7. 3. 1970
5. Hmeljarsko odlikovanje
6. Razno

Ad. 1. V prvi točki so bili določeni naslednji člani predsedstva po državah:

- Belgija: R. Top
- Bolgarija: M. Gjurov
- CSSR: Olderich
- ZR Nemčija: L. Höfter
- V. Britanija: D. Holmes
- Španija: J. F. de Arcenegui
- Francija: E. Lux
- Jugoslavija: L. Četina
- Poljska: W. Lodowsky (na prvi seji odsoten)

Predstavnik ZDA na seji še ni bil prisoten, ker so ZDA formalno sprejete šele po izrednem zasedanju generalne skupščine.

Ad 2. Zapisnik zadnje seje predsedstva, ki je bila marca v Parizu je bil soglasno potrjen.

Ad 3. Zaradi pomanjkanja časa je bila razprava o hmeljnem tržišču prenešana na zasedanje ekonomske komisije.

Ad 4. Predlog spremembe statuta za izredno zasedanje generalne skupščine je bil naslednji:

spremenjeni tekst

- Mednarodni hmeljarski biro (MHB)
- Kot članice lahko k MHB pristopijo posamezne nacionalne hmeljarske organizacije
- Sekretariat se nahaja na sedežu MHB, če predsedstvo ne določi drugače in...

Ad 6. Pod točko Razno je sprejelo predsedstvo naslednje ukrepe:

a) MHB bo izstopil iz Evropske kmetijske zveze (CEA), ker v času, ko smo bili včlanjeni, nismo imeli nobenih praktičnih koristi, članarina pa je sorazmerno visoka.

b) K financiranju zasedanja povezovalne komisije (HLC) vsako drugo leto bo MHB v dosedanji višini prispeval tudi v bodoče.

c) Na pobudo češkega predstavnika je bilo sklenjeno, da bi v bodoče posvetili več pozornosti proučevanju uporabe hmelja za druge namene razen za pivo (farmacija, brezalkoholne pijače itd.). Angleški predstavnik je poročal, da imajo o tem že izkušnje in da bodo poslali poročilo generalnemu sekretarju. Na osnovi te informacije bo poslal gen. sekretar anketni list vsem članicam, da bi ugotovil, kaj je kje že storjenega in kaj se še da storiti na tem področju.

d) Ker je poljska hmeljska organizacija sporočila, da v letu 1971 ne bo mogla pripraviti kongresa, je predsedstvo z veseljem sprejelo vabilo francoskega predstavnika, da bi bil kongres leta 1972 v Strassbourgu (Francija). Sklenjeno je bilo, da bo v letu 1971 poleti (v avgustu) samo seja predsedstva, na kateri bi izmenjali poročila. Na spomladanski seji pa bo predsedstvo razpravljalo o tem, ali ne bi kazalo imeti kongresa vsako drugo leto in omejiti udeležbo na kongresih.

e) Na koncu je bil izdelan predlog resolucije za generalno skupščino.

ZASEDANJE EKONOMSKE KOMISIJE

Na dosedanjih zasedanjih je bila na ekonomski komisiji le razprava o hmeljnem tržišču in drugih ekonomskih problemih. Letos so bili po zaslugi organizatorjev (predvsem dr. Matona) prvič podani tudi trije zanimivi referati:

1. Dr. V. Paulsen: Hmeljno tržišče in hmeljna politika v zahodni Evropi

2. M. Knakal: Hmeljno tržišče in hmeljna politika v vzhodni Evropi

3. R. Eaton: Hmeljno tržišče in hmeljna politika v ZDA

Referati so bili zelo zanimivi, ker so podali presek hmeljarskega tržišča v Evropi in ZDA. Tiskani so v posebnih publikacijah v nemškem, angleškem in francoskem jeziku, ki so jih prejeli vsi udeleženci kongresa.

ZASEDANJE TEHNIČNE KOMISIJE

Tehnična komisija je zasedala v dveh delih. V prvem delu zasedanja je bilo prečitano 7 referatov s področja obiranja, sušenja, ovlaževanja in basanja hmelja:

1. L. Vent — K. Makovec: Obiranje, sušenje in basanje hmelja v deželah srednje in vzhodne Evrope

2. R. Riel: Obiranje, sušenje in basanje hmelja na velikih obratih ZDA

3. P. G. Armitage: Obiranje in sušenje hmelja na srednjevelikih in velikih obratih Anglije

4. M. Hupfauer: Obiranje hmelja na malih obratih in zadrugah v zahodni Evropi

5. H. D. Zeisig: Sušenje hmelja na malih obratih in zadrugah v zahodni Evropi

6. W. J. Kloppe — A. Maton: Pivovarstvena vrednost različnih proizvodov predelane hmelja

7. D. Eyben: Stališče pivovarn do uporabe hmelja nasproti raznim hmeljnim preparatom.

Tudi naštetih referati so tiskani v posebni publikaciji v nemškem, angleškem in francoskem jeziku.

Na drugem delu zasedanja tehnične komisije v četrtek 6. avg. dopoldne je bil razgovor med strokovnjaki ter med strokovnjaki in poslušalci o problemih strojnega obiranja, sušenja in ovlaževanja. Postavljenih je bilo 10 vprašanj. Na vsako vprašanje sta odgovorila po dva strokovnjaka iz različnih držav. Potem so bila postavljena še dodatna vprašanja med strokovnjaki in diskusija s poslušalci. Razgovor je bil zanimiv, vendar jezikovne ovire kljub dobremu simultnemu prevajanju otežkočajo večjo aktivnost in sproščenost v razgovoru.

ZASEDANJE GENERALNE SKUPŠČINE

Generalna skupščina je zasedala v petek, 7. 8. popoldne. Otvoril jo je predsednik g. Höfter in jo na prošnjo belgijskega predstavnika g. Topa tudi dalje vodil.

Dnevni red generalne skupščine je bil naslednji:

1. Otvoritev
2. Potrditev zapisnika zadnjega zasedanja
3. Sklep izrednega zasedanja generalne skupščine o spremembi statuta
4. Poročilo predstavnikov
 - a) članic
 - b) gostov
 - c) predsednikov komisij
5. Poročilo generalnega sekretarja
6. Poročilo nadzorne komisije
7. Sprejem finančnega poročila za poslovno leto 1969/70 ter predračuna za leto 1970/71
8. Diskusija o poročilih
9. Imenovanje nadzorne komisije
10. Čas in mesto naslednjega kongresa
11. Podelitev hmelnjarskega odlikovanja
12. Resolucija
13. Razno

Ad 1. V otvoritvenem govoru je predsednik g. Höfter pozdravil predstavnike držav članic, goste in opazovalce. Poudaril je, da ima zasedanje jubilarni značaj, saj je to 20. kongres od ustanovitve EHB leta 1950. Takrat so se zbrali predstavniki Belgije, Francije, Anglije, Španije in Nemčije in položili temeljne kamne naše organizacije. Čeprav je 20 let še mladeniška starost organizacije, je dosegel EHB že vrsto uspehov. Mnogo je bilo storjenega na področju racionalizacije proizvodnje, mehanizacije ter na znanstvenem področju hmelnjarsstva. Posebno uspešno je bilo delo treh komisij EHB. Predsednik Höfter je nadalje obudil spomin na težka leta 1953 in 1958, ko je prišlo do zloma cen na svetovnem hmeljnem trgu, kar nam mora biti opomin za bodočnost. Otvoritveni govor je g. Höfter zaključil z izrazom zadovoljstva zaradi pristopa ZDA v MHB in z najboljšimi željami za bodoči razvoj MHB.

Ad 2. Zapisnik zadnjega zasedanja je bil soglasno sprejet

Ad 3. Na predlog predsednika je bilo redno zasedanje spremenjeno v izredno zasedanje, ker po paragrafu 9 statuta leta lahko sklepa o spremembi statuta. Ugotovljeno je bilo, da je od 41 delegatov prisotnih 35, torej več kot dve tretjini, kar je po statutu potrebno za sklepčnost v takih primerih. Spremembe, ki jih je predlagalo predsedstvo (glej poročilo seje predsedstva) so bile soglasno sprejete. S tem se je Evropski hmelnjarski biro preimenoval v Mednarodni hmelnjarski biro in Združenje ameriških hmelnjarjev (Hop Growers of America, Inc.) je postalo polnopravni član MHB. Po sprejetju tega sklepa se je izredno zasedanje spet spremenilo v redno.

Ad 4. Podatki iz poročil predstavnikov članic in gostov so prikazani v tabeli 1.

luciji, ki v 4. točki govori takole: »Na svetovnem hmeljskem trgu je opaziti rahlo povečanje površin in pridelka hmelja, kar se poskuša prilagoditi dinamični porasti potrošnje piva.«

Poročila so podali tudi predsedniki komisij. O delu znanstvene komisije je namesto odsotnega predsednika ing. Petrička podal njen sekretar g. Hoed (Belgija). V diskusiji po tem poročilu je g. Kaufman (Francija) poudaril pomen te komisije, kajti prav pred njo stojijo v bodoče velike naloge predvsem s področja uporabe hmeljnega ekstrakta, koncentrata itd.

Ker je ekonomska in tehnična komisija zasedala v času kongresa in so delo lahko spremljali vsi udeleženci je bila o delu komisij podana le kratka informacija.

Ad 5. Generalni sekretar dr. Pavlič je poročil o delu EHB v preteklem letu. Omenil je najvažnejše dogodke in sestavil tabelarne pregledne o gibanju površin hmeljišč na svetu in za EHB države posebej. Na prikazu 1 je prikazana večletna proizvodnja piva in hmelja, ki jo je izdelal gen. sekretar z razliko, da je na našem prikazu upoštevana tendenca zmanjšanja dodatka hmelja pivu. Padajoči trend dodajanja hmelja pivu smo vzeli po študiji L. Cetina: Hmeljsko tržišče in EHB Hmeljar št. 3/1968 strokovna priloga. Na tako sestavljenem prikazu lahko zasledujemo proizvodnjo piva, oz. potrebe po hmelju in proizvodnjo hmelja v dejanskem razmerju za celotno obdobje, ki ga prikazujemo. Kadar je krivulja proizvodnje hmelja nad krivuljo proizvodnje piva, je hmelja preveč in nevarnost krize, kadar pa je pod njo, to pomeni pomanjkanje hmelja, oz. konjunkturo.

Ad 6. Član revizijske komisije g. Pollet (Belgija) je podal poročilo o pregledu knjigovodstva in predlagal, da generalna skupščina sprejme letno obračun, tako kot ga je predlagal generalni sekretar.

Ad 7. Po poročilu revizijske komisije je bil sprejet letni obračun 6969/70 v višini 2.614,51 USA dolarjev s presežkom dohodka 156,50 dolarjev, ter predračun za leto 1970/71 v višini 2.636,08 USA dolarjev.

Ad 8. V diskusiji je dal češki predstavnik pojasnilo na vprašanje g. Holmesa (Anglija), zakaj je v CSSR pri enaki površini hmeljišč pridelok v letu 1970 toliko manjši. Odgovoril je, da je to posledica izredno slabega vremena v letošnjem letu. Podobno pojasnilo je dal poljski predstavnik za leto 1969. Izražena je bila želja, da bi prišlo do določenega kontingentiranja hmeljnih površin, kot v Angliji in ZDA. V doglednem času lahko računamo na uređitev hmeljnega trga v okviru EGS.

Ad 9. Za člane revizijske komisije sta bila imenovana g. Pollet (Belgija) in g. Lux (Francija).

Ad 10. Ker je poljska hmelnjarska organizacija sporočila, da v letih 1971 in 1972 ne bo mogla prirediti kongresa MHB je bilo sprejeto vabilo francoske organizacije da bo kongres 1972 v Franciji, verjetno v Strasbourgu. Poleti 1971 pa bo samo seja predsedstva zaradi izmenjave poročil in ocene pridelka.

Ad 11. Sprejeta je bila resolucija, ki jo je predlagalo predsedstvo in je priložena poročilu.

Ad 12. Hmeljarsko odlikovanje je bilo podeljeno 35 zaslužnim hmelnjarjem oz. strokovnjakom, med katerimi sta g. Holmes in g. Maton prejela odlikovanje II. stopnje (oficir hmelnjarskega ordena).

Ob 17. uri je predsednik g. Höfter zaključil zasedanje z zahvalo gostiteljem za tako lepo pripravljen kongres.

Tabela 1

Površine in ocena pridelka

Država	Površine v ha			Pridelek v stotih à 50 kg		
	1969	1970	±	1969	1970	±
Belgija	1.040	1.110	+ 70	41.610	32.500	— 9.110
Bolgarija	1.200	1.200	—	10.320	12.000	+ 1.680
ČSSR	8.735	8.735	—	211.800	170.000	— 41.800
ZR Nemčija	11.772	12.733	+ 961	454.671	460.000	+ 5.329
Anglija	6.766	6.966	+ 200	212.906	244.940	+ 32.034
Španija	1.111	1.276	+ 165	23.715	29.500	+ 5.785
Francija	1.200	1.200	—	39.140	39.000	— 140
Jugoslavija	3.812	3.802	— 10	107.714	110.000	+ 2.286
Poljska	2.360	2.400	+ 40	33.800	48.000	+ 14.200
ZDA	10.930	11.230	+ 300	378.255	416.080	+ 37.825
	48.926	50.652	+ 1.726	1.513.931	1.562.020	+ 48.089
DR Nemčija	2.102	2.165	+ 63	62.030	56.000	— 6.030
Madžarska	580	450	— 130	8.839	6.600	— 2.239
Avstrija	69	68	— 1	2.025	1.900	— 125

Iz pregleda v tabeli 1 lahko vidimo, da so se površine hmeljišč v državah MHB povečale od 48.926 ha v letu 1969 na 50.652 ha v letu 1970 ali za 3,5 %. Največje povečanje površin opazimo v ZR Nemčiji. V istih letih so se tam povečala hmeljišča od 11.772 ha na 12.733 ha ali za celih 8 %. Nemški predstavniki so sicer pojasnjevali, da gre dejansko le za 407 ha, 600 ha pa je le korektura zaradi prej neprijavljenih površin. Zaradi revalvacije marke so nam-

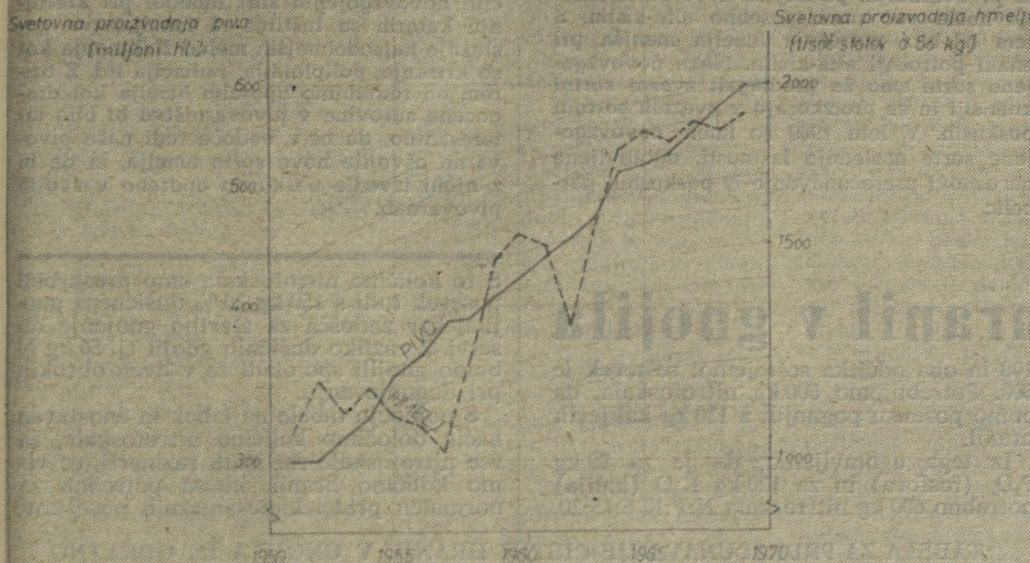
reč obračunavali neko premijo po površini, zato je vsak prijavil vse površine, ki jih prej iz davčnih razlogov ni prijavil. Seveda je to težko natančno dokazati, čeprav smo že vedno sumili v točnost površin hmeljišč zaradi velikih hektarskih pridelkov.

Iz istega pregleda je razvidna ocena pridelka hmelja za MHB na 1.562.020 stotov á 50 kg v letu 1970 napram 1.513.931 stotom v letu 1969.

Takšno gibanje kljub temu zaenkrat ni vznemirjajoče, kar se odraža tudi v reso-

Prikaz 1

SVETOVNA PROIZVODNJA HMELJA IN PIVA



Resolucija

20. kongresa Mednarodnega hmeljskega biroja

Na generalni skupščini 20. kongresa MHB v Bruslju dne 7. 8. 1970 so predstavniki nacionalnih hmeljarskih organizacij Belgije, Bolgarije, CSSR, ZR Nemčije, Anglije, Spanije, Francije, Jugoslavije, Poljske in ZDA

1. po odgovarjajoči spremembi statuta z zadovoljstvom pozdravili sprejem hmeljarske organizacije ZDA (Hop Grovers of America Inc.) v Mednarodni hmeljarski biro

2. z zadovoljstvom pozdravili prisotnost opazovalcev in gostov iz Madžarske, DR Nemčije, Avstrije in Avstralije kot tudi predsednika zvezne komisije g. dr. Trolleja

3. ugotovili, da

a) znaša površina hmeljišč v 10 državah članicah MHB v letu 1969 48.926 ha in v letu 1970 50.652 ha,

b) znaša pridelek hmelja v letu 1969 v omenjenih državah 1.513.031 stotov à 50 kg in

c) da bo po prvi oceni znašal pridelek v letu 1970 1.562.020 stotov à 50 kg

WAGNER TONE

Hmelj – surovina v pivovarstvu

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Pri običajnem trgovskem ocenjevanju kvalitete hmelja, se manj ocenjujejo ostale organoleptične lastnosti hmelja, kot so količina lupulina, barva lupulina in aroma. Posebno količina in barva lupulina sta lahko pokazatelj pivovarniške vrednosti hmelja, medtem ko je aroma več ali manj karakteristična za sorto in provinienko hmelja. S staranjem hmelja se izgubi karakteristična aroma hmelja in je ona pokazatelj poslabšane kakovosti hmelja.

Na osnovi tega lahko zaključimo, da so nekatere organoleptično določene lastnosti hmelja posredni, a druge celo neposredni pokazatelji tehnološke vrednosti hmelja. Tradicionalno trgovsko vrednotenje hmelja po zunanjem izgledu, tj. organoleptično, se izvaja od hmeljarskih ocenjevalcev, ki imajo v tej smeri bogate izkušnje. Pri tem pride do ocenjevanja mnogih pretežno morfoloških lastnosti, ki imajo različno težo v končni oceni hmelja. Vendar v trgovskem smislu, kjer se na široko uporablja organoleptična ocena hmelja, se vsaj pri nas ocenjevanje zmanjša na nekatere lastnosti, kot so barva, izenačenost poškodbe od škodljivcev in bolezni, mehanske poškodbe od

obiranja, sušenja, skladiščenja in basanja. Ta poenostavljena ocena kvalitete se lahko izvaja pri isti sorti hmelja, medtem ko je pri različnih sortah obvezno ocenjevanje, arome, količine lupulina, osemenjenosti in zračenosti.

Danes se promet s hmeljem pretežno odvija po organoleptični oceni. Zahteva se hmelj s celimi storžki, brez plev in primesi listja. Osnovne organoleptične lastnosti, kot so barva, zračenost, in aroma, predstavljajo glavne pokazatelje kvalitete hmelja. One zagotavljajo, da je hmelj tehnološko pravilno pridelovan in da ni star. Na kratko nam organoleptična ocena daje določeno oceno hmelja v smeri sigurnosti, solidnosti nakupa. A prave kvalitete hmelja z organoleptično oceno tako heterogenega naravnega produkta, kot je hmeljni storžek, ne moremo določiti posebno še, če vzamemo v poštev, da je ta v kemijskem pogledu sestavljen od mnogih vrst grenčičnih smol, od preko 200 različnih frakcij eteričnih olj, tanina, antocianogena in v manjših količinah tudi drugih snovi, katerih učinek v pivovarstvu še ni povsem določen. Verjetno je splošni nivo našega znanja o uporabi različnih tipov in sort hmelja tako ni-

d) da so se svetovne površine hmeljišč, pridelki in svetovna proizvodnja piva gibale takole:

Leto	ha	Stotov à 50 kg	Milijonov hl piva
1967	70.895	1.882.531	547
1968	68.203	1.838.189	570
1969	67.291	1.897.516	614

4. na svetovnem hmeljskem trgu zaznamujemo lahko povečanje hmeljnih površin, na drugi strani pa povečanje pridelka hmelja, kar se skuša prilagoditi dinamičnemu porastu proizvodnje piva.

5. Prodajne pogodbe za več let vnaprej so prinesle pomiritev v gibanje cen. Nujno se priporoča dodati tem pogodbam klavzulo, ki bi upoštevala inflacijske tendence.

6. Na pobudo znanstvene komisije se priporoča, da bi proučili problem strokovno-dokumentacijske službe za hmeljarstvo v okviru MHB.

7. Na prijazno povabilo francoske delegacije bo 21. kongres MBH leta 1972 v Strasbourgu (Francija).

zek, da se pivovarna ne more brez rizika preusmeriti z ene sorte hmelja na drugo, ker pri tem mora upoštevati konstitucijsko, kemijsko kvaliteto hmelja, a ne tisto, ki jo določamo z organoleptično oceno. Za primer navajam mišljenje enega angleških pivovarnarjev M. Van GRUINSEN, ki pravi, da se je kakovost grenčice angleškega hmelja po vojni bistveno spremenila, čeprav vsebuje več grenčičnih snovi kot prej. Na to je vplivalo gojenje novih sort, kot so Bullion in Northern Brewer, ki imajo mnogo grenčičnih smol, a kvaliteta njihove grenčice, ki se odraža v pivu, je bistveno različna. Bullion ima grobo grenčico, ki je podobna grenčici ameriškega hmelja in ga uporabljajo v malem obsegu. Isti pivovarnar smatra Northern Brewer za odličen hmelj, katerega potrošnja je v vsakem letu večja. Pripominja pa, da tudi za njega niso mišljenja enaka, čemur je po njegovem mišljenju vzrok različna kakovost vode. Northern Brewer je po mišljenju tega pivovarnarja sorta, ki zadovoljuje potrebe pivovarne in je interesanten tudi za hmeljarja, saj je to hmelj z mnogo grenčičnih smol in milo. aromo. Drugo vprašanje pa je, v kolikor je njegova proizvodnja rentabilna, zaradi majhnega pridelka.

Na žalost ne vemo, koliko je v pivovarnah na svetu razširjena uporaba hmelja na osnovi kemične analize, posebno analize na alfa-kislino. Vsaj po angleških podatkih je to v manjši meri, kar je zopet eden od vzrokov, da se pivovarne poslužujejo le ene vrste ali sorte hmelja, ki ga uspešno uporabljajo že daljšo dobo na osnovi izkušenj. Kljub temu pa se mnenje o kakovosti hmelja vse več dopolnjuje z objektivnimi, analitskimi metodami, ki omogočajo določanje onih lastnosti hmelja, ki so pri določanju kvalitete hmelja kot surovine v pivovarstvu bistvene važnosti.

Metode določanja alfa-kislin, ki so v zadnjih letih prišle v splošno prakso, bazirajo na konduktometriji, polarimetriji in spektrofotometriji. Vse tri imajo priporočila E. B. C. analitskega komiteta. Za serijsko delo je najbolj primerna konduktometrijska metoda. Vzrok razlik v analitskih podatkih so predvsem odbira reprezentativnega vzorca in sprememba količine alfa-kislin v času vskladiščenja. Če ne upoštevamo teh vzrokov je

mala verjetnost, da lahko dobimo pri ponovljenih analizah sigurne rezultate.

Reprezentativnost vzorca hmelja je težko doseči, saj je hmelj precej heterogen in obstaja možnost, da se lupulin separira iz lističev suhega hmelja. Analiza na alfa-kislino ne sme po poedinah balotih varirati nad 10 %. Vzorce moramo jemati iz različnih višin balota in jih ne smemo jemati na površini.

V Sloveniji želimo kvaliteto našega hmelja ohraniti tako po organoleptičnem izgledu, kot po kemičnih lastnostih. V ta namen vsako leto prirejamo ocenjevanje in razstavo vzorcev hmelja. Pri tem ocenjevanju izvajamo organoleptično oceno in določamo količino humulona po konduktometrijski metodi. V letu 1969 smo imeli razstavljenih 250 vzorcev hmelja, a njihova

kvaliteta je bila po organoleptični oceni in po količini humulona zelo dobra.

Poleg tega v našem programu vzgoje novih sort težimo, da dobimo tudi nove sorte hmelja, ki bodo predvsem rodovitnejše, odpornejše, primerne za strojno obiranje in nekoliko kasnejše zrelosti, kar je važno za proizvajalca-hmeljarja. V pogledu kakovosti hmelja, ki je bistvena za trgovca in pivovarnarja, pa naj bi nove sorte hmelja imele več smol, posebno alfa-kislin. S tem bi bila potrošnja hmelja manjša pri enaki potrošnji alfa-kislin. Neke novovzgojene sorte smo že predlagali zvezni sortni komisiji in se preizkušajo v zveznih sortnih poskusih. V letu 1969 so imele novovzgojene sorte naslednje lastnosti, ugotovljene na osnovi preračunavanja iz poskusnih parcelic.

Sorta	Alfa-kislina %	Hmelja pridelek kg/ha	Alfa-kislin kg/ha
Savinjski golding	7,25	1560	101
18/57	14,87	2080	275
17/126	13,65	2860	347
18/135	11,39	2750	279
12/61	13,19	2140	251

To je samo kratek prikaz iz bogate kolekcije novovzgojenih sort hmelja, pri kreiranju katerih se Inštitut za hmeljarstvo poslužuje najodobnejših metod žlahtnenja kot so križanje, poliploidija, radiacija itd. Z ozirom na rentabilno uporabo hmelja kot dragocene surovine v pivovarništvu bi bilo interesantno, da bi v bodoče tudi naše pivovarne osvojile nove sorte hmelja, in da bi z njimi izvedle poskusno uporabo v svojih pivovarnah.

PUGELJ BLAŽENA

Preračunavanje hranil v gnojila

Poleg enostavnih dušičnih, fosfornih in kalijevih gnojil uporabljamo vedno več mešanih in kompleksnih gnojil (nitrofoskalov). Predno se odločimo za vrsto gnojil, preračunamo, koliko posameznih hranil (dušika, fosforja in kalija) potrebuje posevek za zadosten pridelek. Del podatkov nam posreduje tudi kemična analiza tal. Iz sortimenta gnojil, ki je sedaj dokaj pester, izbiramo gnojila. Pri nakupu gnojil se odločamo za tista, ki so najugodnejša za posamezne vrste tal in so po vsebini rastlini dostopnih hranil, najcenejša.

Ce poznamo količino hranil, ki so potrebna za posevek, je lahko iz tabele prečitati količino gnojil.

Npr. 1 hektar pšenice potrebuje letno ca. 80–100 kg dušika (N)
80–110 kg fosforja (P_2O_5)
120–140 kg kalija (K_2O)

Za gnojenje posevkov izbiramo gnojila, ki so najprikladnejša; to so taka gnojila — ki imajo ugodno razmerje hranil — ki so primerna za tla — ki so najcenejša

Za gnojenje smo se odločili za nitrofoskal N:P:K 5:15:20. Ker vemo koliko hranil potrebuje 1 ha pridelka, če so tla srednje dobro oskrbljena s fosforom in kalijem lahko iz zato prirejene tabele za preračunavanje čistih hranil v gnojila, prečitamo količino odgovarjajočega gnojila in obratno.

V nitrofoskalu (N:P:K) 5:15:20 je
5 % dušika (N)
15 % fosforja (P_2O_5)
20 % kalija (K_2O).

Pri preračunavanju hranil v gnojila se v tabeli orientiramo po fosforu ali kaliju. V nitrofoskalu 5:15:20 je fosforja 15 %. Za rast in prehrano potrebuje pšenica na srednje oskrbljenih tleh ca. 90 kg fosforja na ha. Radi bi vedeli, koliko gnojil je potrebno za tako količino hranil.

Količino gnojil bomo poiskali v tabeli in sicer takole:

V navpični vrstici poiščemo številko 15 v vodoravni 90, kjer se stolpec in vrstica križata prečitamo številke (kjer se križata 15 in 90 prečitamo 600). Za posevek pšenice potrebujemo na srednje oskrbljenih tleh 600 kg navedenega nitrofoskala

Pri srednji zalogi kalija v tleh potrebujemo pšenica ca. 120 kg kalija na ha. Gnojilo za katerega smo se pri gnojenju odločili, vsebuje 20 % kalija. Iz tabele lahko na enak način prečitamo količino gnojil za ta posevek. V stolpcu poiščemo številko 20 v vrstici pa 100 še 20. Kjer se križata v tem primeru številke 20 in 100 odčitamo 500 in kjer se križata 20 in 20 odčitamo

100 in oba odčitka seštejemo: seštevek je 600. Potrebujemo 600 kg nitrofoskala, da bomo posevku pognojili z 120 kg kalijevih hranil.

Iz tega ugotavljamo, da je za 90 kg P_2O_5 (fosforja) in za 120 kg K_2O (kalija) potrebno 600 kg nitrofoskala N:P:K 5:15:20.

TABELA ZA PRERAČUNAVANJE ČISTIH HRANIL V GNOJILA IN OBRATNO

% hranil v gnojilu	za kg čistih hranil na ha														
	2	5	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100	200	300	
	je potrebno kg gnojil na ha														
2															
3															
4	50	125	250	500	750	1000	1250	1500	1750	2000	2250	2500	5000	7500	
5	40	100	200	400	600	800	1000	1200	1400	1600	1800	2000	4000	6000	
6	33	83	166	333	500	666	830	1000	1167	1333	1500	1666	3332	4980	
7	29	71	142	286	425	571	710	857	1000	1142	1285	1420	2840	4260	
8	25	62	125	250	378	500	620	750	875	1000	1125	1250	2500	3750	
9	22	55	111	222	333	444	550	666	777	888	1000	1111	2222	3333	
10	20	50	100	200	300	400	500	600	700	800	900	1000	2000	3000	
11	18	45	91	182	275	363	454	545	636	763	817	909	1817	2750	
12	17	42	83	167	250	333	417	500	583	667	750	833	1667	2501	
13	16	38	77	154	231	308	385	462	539	615	692	769	1538	2307	
14	15	36	71	143	214	286	357	429	500	571	643	714	1429	2143	
15	14	33	66	133	200	267	333	400	467	533	600	667	1333	2000	
16	13	31	63	125	188	250	313	375	438	500	563	625	1250	1875	
17	12	29	59	117	177	235	294	353	412	471	529	588	1176	1764	
18	11	28	55	111	167	222	278	333	389	444	500	556	1112	1668	
19	10	26	52	105	158	210	263	316	368	421	474	526	1053	1579	
20	10	25	50	100	150	200	250	300	350	400	450	500	1000	1500	
21	9	24	48	95	143	190	238	286	333	381	428	476	952	1428	
22	9	23	45	91	136	182	227	273	318	364	409	455	910	1365	
23	8	22	43	87	130	174	217	261	304	348	391	435	870	1305	
24	8	21	42	83	125	167	208	250	292	333	375	417	834	1251	
25	8	20	40	80	120	160	200	240	280	320	360	400	800	1200	
26	8	18	38	77	115	154	192	231	269	308	346	385	770	1155	
27	8	18	37	74	111	148	185	222	259	296	333	370	740	1110	
28	7	18	36	71	107	143	179	214	250	286	321	357	714	1071	
29	7	17	35	69	104	138	172	207	241	276	310	345	690	1035	
30	6	16	33	66	100	133	167	200	233	267	300	333	666	1000	
31	6	16	32	64	97	129	161	193	225	258	290	322	645	967	
32	6	16	31	62	94	125	156	187	219	250	281	312	624	936	
33	6	15	30	60	91	121	151	182	212	242	273	303	606	909	
34	6	15	29	59	88	118	147	176	206	235	265	294	588	882	
35	6	14	28	57	86	114	143	171	200	228	257	286	572	858	
36	6	14	28	55	83	111	139	167	194	222	250	278	556	834	
37	5	13	27	54	81	108	137	162	189	216	243	270	540	810	
38	5	13	26	53	79	105	131	158	184	210	237	263	526	789	
39	5	13	26	51	77	102	128	154	179	204	230	256	512	768	
40	5	12	25	50	75	100	125	150	175	200	225	250	500	750	
41	5	12	24	49	73	97	122	146	171	194	219	244	488	732	
42	5	12	24	48	70	95	119	143	166	190	214	238	476	714	
43	5	11	23	47	70	93	117	140	163	186	209	232	464	696	
44	5	11	23	45	69	91	114	136	159	182	204	227	454	681	
45	5	11	22	44	67	89	111	133	155	178	200	222	444	666	
46	4	11	22	43	65	87	109	130	152	174	196	217	434	651	
47	4	10	21	42	64	85	106	128	149	170	191	213	426	638	
48	4	10	21	42	62	83	104	125	146	166	187	208	416	625	
49	4	10	20	41	61	82	102	122	143	163	184	204	408	612	
50	4	10	20	40	60	80	100	120	140	160	180	200	400	600	